

SAVONIA

IISALMELAISTEN VANHEMPIEN KOKEMUKSIA OSALLISUUDESTAAN LASTENSA PÄIVÄHOITON

Niina Rieppo ja Paula Valta

Opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Rieppo Niina ja Valta Paula	
Työn nimi Iisalmelaisten vanhempien kokemuksia osallisuudesta lastensa päivähoidon	
Päiväys	28.9.2012
Sivumäärä/Liitteet	46/3
Ohjaaja(t) Juntunen, Anne-Leena	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Iisalmen kaupungin päivähoidon/ Hyvärinen Sinikka	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyössä tutkittiin iisalmelaisten vanhempien kokemuksia osallisuudesta lastensa päivähoidon. Tarkoituksena oli saada tietoa päivähoidon toteutumisesta vanhempien osallisuuden näkökulmasta. Tavoitteena oli selvittää kuinka vanhemmat kokevat osallisuutensa lastensa päivähoidon ja vaikuttaako päivähoidon muoto vanhempien kokemuksiin. Tutkimustulosten myötä toimeksiantaja saa tilannekartoituksen vanhempien osallisuuden kokemuksista ja ehdotuksista, joita voidaan käyttää päivähoidon kehittämisessä ja laadun tarkkailussa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin puolistrukturoidulla kyselylomakkeella, jossa väittämien lisäksi oli yksi avoin kysymys. Kyselylomakkeet jaettiin Iisalmessa kolmen kunnallisen päiväkodin, kahden yksityisen päiväkodin ja kahdenkymmenen perhepäivähoitajan asiakasperheiden vanhemmille. Tutkimusaineisto analysoitiin väittämien osalta SPSS-ohjelmalla ja avoimen kysymyksen osalta teoriaohjaavalla analyysillä.</p> <p>Opinnäytetyömme viitekehystenä oli osallisuuden rakentumiselle tarvittavat tieto, toiminta ja tunne. Osallisuuden tarkastelua ohjasivat varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, päivähoidolaki, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä Iisalmen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista selvisi, että tiedottaminen vanhempien ja päivähoidon välillä toimi päivähoidon muodosta riippumatta. Vanhempien toiminnallisuus lastensa päivähoidon oli vähäistä ja ehdotuksista nousi esille vanhempien toiveet sen kehittämiseksi. Vanhemmilla oli myönteinen tunne osallisuudesta lastensa päivähoidon.</p>	
Avainsanat Osallisuus, päivähoidolaki, varhaiskasvatussuunnitelma, kasvatuskumppanuus	

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Author(s) Rieppo Niina and Valta Paula			
Title of Thesis Experiences of the parents in Iisalmi about their participation in child day-care			
Date	28.9.2012	Pages/Appendices	46/3
Supervisor(s) Juntunen, Anne-Leena			
Client Organisation /Partners Daycare unit of the city of Iisalmi/ Hyvärinen Sinikka			
<p>Abstract</p> <p>This thesis was designed to study how the parents of the day-care children feel about their participation in day-care activities. The aim was to gather information on how the parent experiences their role in day-care activities and whether the type of day-care influences the parent's opinions. The study offers new information on parent's opinions and suggestions for the day-care provider which can be used as development ideas and for quality controlling.</p> <p>The thesis was conducted as a quantitative study. Research material was collected as a semi-structured questionnaire which also included an open question. Material was distributed to three different daycare municipal units in Iisalmi, two private daycare providers and twenty municipal family daycare providers. Data analysis was conducted using SPSS-data analysis software and the open question was evaluated using qualitative analysis.</p> <p>The frame of reference of our thesis was the three components which participation consists of knowledge, activities and feeling. The study of participation was guided by early childhood education national guidelines, day-care law, the national early childhood education plan and early childhood education plan of Iisalmi city.</p> <p>Survey results showed that informing between parents and day-care worked regardless of the form of day-care. Parents were not much involved in activities of their children's daycare and it stood out from the proposals as something that the parents wanted to develop involvement. Parents had positive feelings about their participation in day-care activities.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Participation, day-care law, early childhood education plan, educational partnership</p>			

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	PÄIVÄHOITOA OHJAAVAT SÄÄNNÖKSET.....	8
	2.1 Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset ja päivähoitolaki	8
	2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma	9
3	OSALLISUUS	10
	3.1 Tietoisuuden merkitys osallisuudelle	11
	3.2 Toiminta osana osallisuutta	12
	3.3 Tunnekokemuksen merkitys osallisuudelle	13
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
	4.1 Tutkimuskysymykset.....	14
	4.2 Tutkimusmenetelmät	14
	4.2.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	15
	4.2.2 Tutkimuksen analyysit	15
	4.3 Kyselylomakkeen laadinta ja tiedonkeruu	16
	4.4 Tutkimuksen luotettavuus	17
5	TUTKIMUSTULOKSET	19
	5.1 Vanhempien kokemuksia vaikuttamisesta päivähoiton toimintaan.....	19
	5.1.1 Tietoisuuden merkitys vanhempien osallisuuden kokemukselle.....	19
	5.1.2 Toiminta osana vanhempien osallisuutta	22
	5.1.3 Tunnekokemus osana vanhempien osallisuutta	23
	5.2 Päivähoitomuodon vaikutus vanhempien kokemuksiin.....	25
	5.2.1 Päivähoitomuodon vaikutus tiedonkulkuun	26
	5.2.2 Toiminnallisuus päivähoitomuotojen välillä	32
	5.2.3 Tunnekokemusten yhtäläisyydet ja erot päivähoitomuotojen välillä....	34
	5.3 Vanhempien ehdotuksia osallisuuden edistämiseksi	39
6	POHDINTA	41
	LÄHTEET	45

LIITTEET

LIITE 1 Kyselylomake

LIITE 2 Esittelykirje

LIITE 3 Aineiston pelkistykset avoimeen kysymykseen

1 JOHDANTO

Nykyään puhutaan paljon päivähoiton työntekijöiden ja vanhempien välisestä yhteistyöstä. Vuorovaikutusta on kuvailtu vuosien varrella erilaisin käsittein. On ollut yhteistyötä, tukemista ja nyt viimeisimpänä kumppanuutta. Kasvatuskumppanuuskäsitteestä on monenlaisia tulkintoja, joiden myötä toimintatavatkin ovat vaihtelevia. Valtakunnallisesti käytetty käsite näyttäytyy paikoitellen siltä, että uusi sana on vain otettu käyttöön sanan merkitystä enempää pohtimatta. Vastaavasti taas joissain paikoin kasvatuskumppanuuskäsitettä on pohdittu perusteellisemmin. Tällöin kasvatuskumppanuus nähdään vastavuoroisena, jatkuvana ja sitoutuvana vuorovaikutuksena vanhempien ja ammattilaisten välillä. (Karila 2006, 92–94.)

Mielestämme kasvatuskumppanuus vaatii kehittyäkseen, että vanhemmat kokevat olevansa osallisia lastensa päivähoitoon. Vanhempien osallisuutta on tutkittu lisälmissä aiemminkin. Opinnäytetyöstä *Vanhempien kokemuksia osallisuudesta lastensa päivähoitoon päiväkotit Lumilinnassa* (Kattainen & Kortelainen 2009) selvisi yhden päiväkodin kokemuksina, että suurimmaksi osaksi vanhemmat kokivat olevansa tyytyväisiä ja pääsevänsä osallisiksi lastensa päivähoitoon. Omassa tutkimuksessamme selvitämme vanhempien osallisuuden kokemuksia lastensa päivähoitoon huomioiden kokonaisvaltaisemmin päivähoiton kaikki muodot.

Opinnäytetyömme viitekehyksenä on tieto, toiminta ja tunne, joiden pohjalta osallisuus muodostuu. Tavoitteenamme on saada tietoa siitä, miten vanhemmat kokevat osallisuutensa suhteessa lastensa päivähoitoon. Toivovatko he esimerkiksi enemmän mahdollisuuksia tutustua vapaamuotoisesti toisiin vanhempiin ja päivähoiton henkilökuntaan vai onko nykykäytäntö heidän mielestään toimiva? Tutkimuksessa selvitämme, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä päivähoitomuodoilla on vanhempien osallisuuden kokemiselle. Tutkimuksen tarkoituksena on saada kyselylomakkeilla tietoa päivähoiton toteutumisesta.

Opinnäytetyömme toimeksiantajana on Iisalmen kaupungin päivähoito, joka tarjoaa lapsiperheiden tarpeiden mukaan osa- tai kokopäivähoitoa sekä ympärivuorokautista vuoroa. Iisalmen kunnalliseen päivähoitoon kuuluu 11 päiväkotia ja noin 60 perhepäivähoitajaa. Lisäksi päivähoitopalveluita tuottavat kahdeksan yksityistä päiväkotia ja yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkotia. (Lasten päivähoitopalvelut 2011.) Tutkimuksen kyselylomakkeet jaettiin Iisalmessa kolmen kunnallisen päiväkodin, kahden

yksityisen päiväkodin ja kahdenkymmenen perhepäivähoitajan asiakasperheiden vanhemmille.

lissalmessa päivähoiton toiminta-ajatuksena on tarjota laadukasta varhaiskasvatusta, lapsuuden ainutkertaisuutta arvostaen. Lähtökohtana on luoda lapsille fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus ja hyvinvointi sekä perheiden kanssa tehtävä kasvatuskumppanuus. Yhdessä vanhempien kanssa tehdään lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelma, jonka toteutumista seurataan vanhempien kanssa vähintään kerran vuodessa. (Lasten päivähoitopalvelut 2011.) Toimeksiantaja saa opinnäytetyömme myötä tilannekartoituksen vanhempien osallisuuden kokemuksista, joita voidaan käyttää päivähoiton kehittämisessä ja laadun tarkkailussa.

2 PÄIVÄHOITOA OHJAAVAT SÄÄNNÖKSET

Päivähoitoa ohjaavat varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, päivähoitolaki, valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä kunnan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Lisäksi kukin päiväkotitoimi voi tehdä oman varhaiskasvatussuunnitelman, jossa otetaan huomioon päiväkodin erityispiirteet ja painotusalueet.

2.1 Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset ja päivähoitolaki

Suomalaisen varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet sekä kehittämisen painopisteet on koottu varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin linjauksiin. Valtakunnallisissa linjauksissa painotetaan eri organisaatioiden yhteistyötä sekä toimintatapojen kehittämistä niin, että perheet voivat edistää omia sosiaalisia verkostojaan. Tavoitteena on luoda varhaiskasvatukselle yhtenäinen toimintakulttuuri. Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset luovat lisäksi pohjan varhaiskasvatussuunnitelmalle. (STM 2002, 3–5.)

Palvelujärjestelmää tulee kehittää lasten ja perheiden tarpeet huomioiden. Lapsen yksilöllisiä kehityspiirteitä tuetaan hoidon, kasvatuksen ja opetuksen saumattomalla kokonaisuudella. Lisäksi palveluiden tarkoituksena on tukea vanhempien ja päivähoitohenkilöstön kasvatuskumppanuutta. Lasten vanhemmilla on ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta, jota yhteiskunta tukee. (STM 2002, 3.) Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus osallistua oman lapsensa kodin ulkopuolella tapahtuvaan varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Varhaiskasvatuksen työntekijät vahvistavat vanhempien osallisuutta kodin ja päivähoiton yhteistyöhön. (STM 2002, 17–18.)

Päivähoitolaissa päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Päiväkotihoidon järjestetään siihen tarkoitettuun tilaan, jota kutsutaan päiväkodiksi. Perhepäivähoitoa voidaan järjestää hoitajan omassa kodissa tai perheen kodissa. Leikkitoimintaa tai muuta päivähoitotoimintaa järjestetään tähän tarkoitukseen sopivassa paikassa. (Laki lasten päivähoidosta 1 luku 1.§.)

Päivähoitolaissa ei mainita suoraan osallisuutta, mutta päivähoiton tehtävänä on tukea päivähoidossa olevien lasten huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja edistää perheen kanssa yhdessä lapsen tasapainoista kehitystä. Tavoitteena on tarjota lapselle kestäviä ihmissuhteita, monipuolisesti kehittävää toimintaa sekä lapsen kehityk-

selle sopiva kasvuympäristö. Päivähoidon tulee ottaa huomioon toiminnassaan yleinen kulttuuriperinne sekä tukea yksilöllisesti lasten arvomaailmaa. Uskonnollista kasvatusta tuetaan kunnioittamalla perheen vakaumusta. Lisäksi toiminnalla tuetaan lapsen kasvua yhteisvastuuseen ja rauhaan sekä elinympäristön vaalimiseen. (Laki lasten päivähoidosta 1 luku 2 a §.)

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on edistää varhaiskasvatushenkilöstön ammatillista tietoisuutta ja moniammatillista yhteistyötä. Lisäksi tavoitteena on lisätä vanhempien osallisuutta lapsensa varhaiskasvatuksen palveluissa sekä luoda edellytykset varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet muodostavat yhdessä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden kanssa valtakunnallisesti lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista edistävän kokonaisuuden. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7.)

Varhaiskasvatuspalvelut pyritään järjestämään kunnissa perheitä parhaiten palvelevalla tavalla. Tämän vuoksi on tärkeää, että jokaisessa kunnassa tarkennetaan varhaiskasvatuksen kuntakohtaisia linjauksia, jotka otetaan huomioon kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Iisalmessa aloitettiin vuonna 2004 varhaiskasvatussuunnitelman laadinta. Varhaiskasvatussuunnitelma on sekä kunnallisen että yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen väline sekä henkilöstön tärkeä työväline. Suunnitelma on tärkeä osa yksikköjen laadunhallintaa, joka tukee ja ohjaa varhaiskasvatuksen suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Lisäksi rinnalle on laadittu toimintayksikköjen omia suunnitelmia, joissa otetaan huomioon kunkin yksikön erityispiirteet ja painotusalueet. (Iisalmen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2011, 3.)

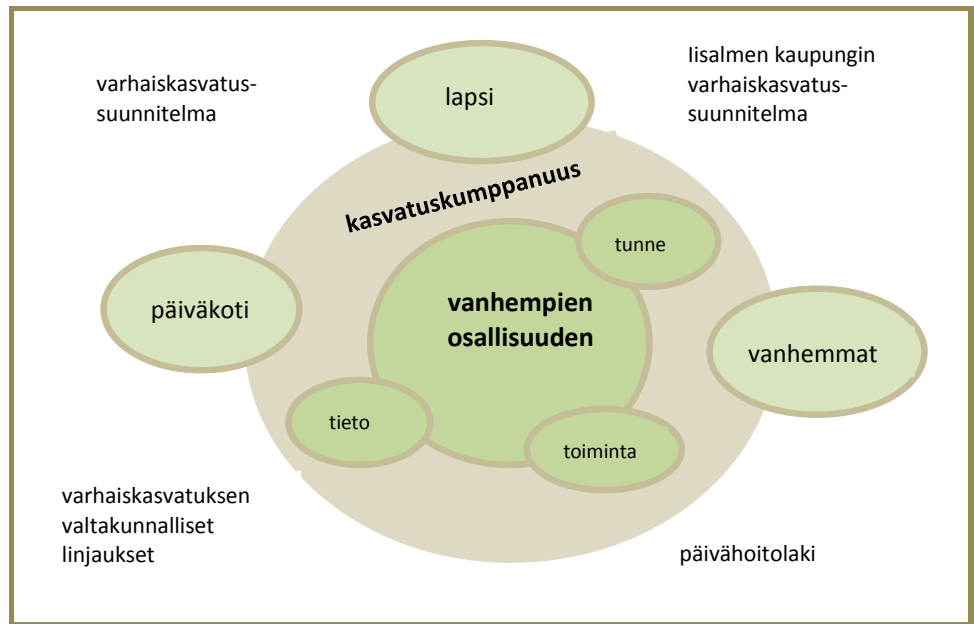
Iisalmen varhaiskasvatussuunnitelman kasvatuskumppanuus osiossa on huomioitu vanhempien osallisuus, joka halutaan päivähoitossa arjessa näkyväksi työkäytännöksi. Vanhempien osallisuus nähdään kasvatuskumppanuuden käytännön toteutumisena esimerkiksi päivittäisinä keskusteluina, yhteisinä tilaisuuksina ja hoitopaikan toiminnan suunnitteluna. Iisalmessa halutaan edistää kohtaamisen kulttuuria, jossa tärkeänä on kiireettömät ja säännölliset keskustelut. (Iisalmen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2011, 8.) Tutkimuksessa mukana olevilla kunnallisilla ja yksityisillä päiväkodeilla ei ole ainakaan julkisesti, esimerkiksi internetsivuilla, näkyvillä yksikön omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Mutta vanhempien kanssa tehdään päivähoitomuodosta riippumatta lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka tarkistetaan vuosittain. (Lasten päivähoitopalvelut 2011.)

3 OSALLISUUS

Osallisuudesta ja osallistumisesta puhutaan usein samassa merkityksessä, mutta nämä eivät kuitenkaan tarkoita samaa. Osallistuminen on läsnä olemista ja toimintaa, mikä voi tapahtua myös muiden ehdoilla. Toiminta on silloin muiden suunnittelemaa ja järjestämää. Osallisuudella tarkoitetaan, että henkilö voi vaikuttaa toimintaan, johon hän osallistuu. Pystyäkseen vaikuttamaan henkilön tulee saada mahdollisimman paljon tietoa kyseistä toiminnasta, minkä avulla hän kykenee tekemään ehdotuksia ja arvioimaan ja sitä kautta kokemaan osallisuutta. (Turja 2010, 30–35.)

Osallisuutta voidaan edistää sekä poliittisesti että pedagogisesti. Poliittisella edistämällä tarkoitetaan, että asioihin vaikutetaan yhteiskunnan rakenteiden ja lainsäädännön kautta. Kun taas pedagoginen vaikuttaminen tähtää suoraan ihmisten toimintoihin, jolloin osallisuuden edistyminen lähtee ihmisistä itsestään. Kyseiset edistämistavat eivät sulje toisiaan pois vaan molemmat ovat tarpeellisia. (Järvi 2006, 3.)

Anu Gretschélin (2002, 86) mukaan valtakunnallisen osallisuushankkeen väliarvioinnissa oli tullut esille, että monesti osallisuusasiat ovat arjessa lähellä olevia tilanteita, jotka eivät välttämättä käsittele suurta ihmisjoukkoa. Tällaisiin tilanteisiin ei tarvita esimerkiksi mitään lakimuutoksia vaan toteutuakseen ne tarvitsevat asennemuutoksia. Osallisuutta voi kokea ja sitä voi edistää yhteiskunnan eri alueilla. Eri elämäntilanteetkin vaikuttavat siihen miten osallisuus milloinkin koetaan. Tässä opinnäytetyössä osallisuudella tarkoitetaan vanhempien kokemaa osallisuutta. Osallisuutta voi tarkastella inhimillisten perustarpeiden kautta, joita ovat tiedon saaminen itseensä liittyvistä asioista, mukana toiminnassa oleminen ja mitä tunteita toiminta herättää (Turja 2010, 42–43).

KUVIO 1. Vanhempien osallisuuden rakentuminen päivähoitossa Bronfenbrenneria mukaellen (Rieppo & Valta 2012)

Kuviosta 1 käy ilmi, miten vanhempien osallisuus rakentuu lasten päivähoitossa. Tutkittavaa ilmiötä olemme tarkastelleet erilaisten systeemien vuorovaikutuksena. Teimme kuvion Bronfenbrennerin ekologisen teorian pohjalta, jonka mukaan ihmisen elämässä on useita sisäkkäisiä elämänpiirejä ja niiden välisiä suhteita (Bronfenbrenner 1979, 3–4). Kasvatuskumppanuus vaatii kehittyäkseen, että osapuolet kokevat olevansa osallisia yhteiseen asiaan. Osallisuus tarvitsee onnistuakseen niin tietoa, tunnetta kuin toimintaakin. Kasvatuskumppanuuteen vaikuttavat päivähoitoa ohjaavat säännökset ja asiakirjat sekä ihmisten väliset suhteet.

3.1 Tietoisuuden merkitys osallisuudelle

Tiedonsaanti itsestä sekä sosiaalisesta, fyysisestä ja kulttuurisesta ympäristöstä on perusedellytys osallisuuden kokemukselle. Tiedon myötä tulee tietoisuus omasta osallisuudesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa asioihin. (Turja 2010, 42.) Samassa yhteisössä toimijoiden tietämys tarkoittaa, että jokainen osapuoli saa tarvittavan tiedon ja ymmärtää sen merkityksen. Tiedon saannin lisäksi yhteisön jäsenillä on mahdollisuus esittää oma mielipiteensä ja saattaa se muiden osapuolten tietoisuuteen. (Gretschèl 2002, 90.)

Seija Järvi (2006, 3) käsittelee artikkelissaan jaottelua vanhempien rooleista varhaiskasvatuspalveluissa. Jaottelun mukaan vanhemmat nähdään palvelutarpeen esittäjinä, jolloin vanhemmat voivat määrittää lapsen päivähoiton aloitusiän sekä millaista palvelua perhe tarvitsee. Lisäksi vanhemmat nähdään asiakkaina ja kasvatuskump-

paneina. Artikkelissa käy kuitenkin ilmi, että vanhemmat kokivat, ettei heillä ole riittävästi tietoa vaikuttaa.

Toisaalta vanhemmat ovat tietoisia periaatteellisesta mahdollisuudesta osallistua lastensa ryhmän toimintaan, mutta tätä tilaisuutta kuitenkin käytetään vähän. Tiedosta huolimatta vanhemmat epäröivät osallistua vedoten erilaisiin esteisiin. Tietoisuuden myötä vanhempien osallisuuden vähittäinen lisääntyminen voisi olla alkamassa. Nykyään vanhempien tietoisuus näkyy esimerkiksi päivähoitopaikan valintaprosesseissa. (Tiilikka 2010, 68–75.)

Tässä tutkimuksessa vanhempien tietoisuutta tarkastellaan heidän kokemustensa pohjalta tiedon saannissa ja toiminnan suunnittelussa. Lisäksi tutkimuksessa huomioidaan vanhempien mahdollisuus molemmiin puoliseen tiedonvaihtoon. Tässä tiedonvaihto nähdään niin aloitusvaiheen yleisenä tiedotuksena kuin päivittäisinä lapsen perushoitoon liittyvinä keskusteluina.

3.2 Toiminta osana osallisuutta

Osallisuutta ei synny, ellei itse ole mukana toiminnassa (Gretschèl 2002, 112). Osallisuus näkyy toiminnan tasolla aluksi pelkästään mukana olemisena, jota seuraa aktiivisempi omien mielipiteiden ilmaiseminen. Tavoitteena kuitenkin on, että jokaisella olisi mahdollisuus osallistua suunnitteluun, päätöksentekoon, toimintaan ja arviointiin. Mahdollisuuksia osallistua näihin toimintoihin ovat esimerkiksi keskustelut, kokoukset, arviointilomakkeet tai aloitelaatikot. (Turja 2010, 42–43.)

Irrallisista osallisuustapahtumista tulisi siirtyä toimintamalliin, jossa osallisuus huomioidaan päivittäisissä toiminnoissa. Ajan myötä toimintamalli juurtuu niin, että se voidaan kirjata osaksi toimintapolitiikkaa esimerkiksi päiväkotien laatuasiakirjoihin. (Turja 2010, 43.) Euroopan Unionin lasten päivähoitoon ja esiopetuksen laatutavoitteissa yhtenä tavoitteena on, että vanhemmat toimivat yhteistyössä ja ovat osallisina lasten varhaisvuosien palveluissa (STM 2004, 20.)

Tässä tutkimuksessa toiminnan toteutumista tarkastellaan vanhempien mahdollisuutena osallistua esimerkiksi vanhempainiltojen, varhaiskasvatussuunnitelman ja opettavien asioiden suunnitteluun. Toiminnan toteutumista selvitetään myös vanhempien konkreettisena osallistumisena ja kiinnostuneisuutena päivähoitoon toimintoihin. Lisäksi selvitetään heidän halukkuuttaan yhteistyön lisäämiseen muiden vanhempien kanssa ja mahdollisuuttaan arvioida päivähoitoon varhaiskasvatussuunnitelmaa.

3.3 Tunnekokemuksen merkitys osallisuudelle

Toiminnasta tulee merkityksellistä vain tunne-elämysten kautta. Sen vuoksi oma tunne on erottamaton osa osallisuuden kokonaisuudessa. Tunne-elämykselle on tärkeää, että henkilö kokee, että hänen mielipiteisiinsä luotetaan. Toiminnan järjestäjän tulee eettisistäkin syistä huolehtia, että jokaista kuullaan ja heidän ehdotuksiaan arvostetaan ja ne otetaan vakavasti. Kaikki ehdotukset käydään läpi ja mikäli ehdotuksia ei voida toteuttaa, päätöksen perustelut tulee kuitenkin tuoda esille. (Turja 2010, 43–44.)

Tässä tutkimuksessa tunne-elämystä tarkastellaan vanhempien kokeman toiveiden huomioimisen ja vuorovaikutuksen pohjalta. Kyselyssä selvitetään yksityiskohtaisesti kuinka vanhemmat kokevat pystyvänsä vaikuttamaan eri perushoidollisiin tilanteisiin. Vuorovaikutuksen merkitystä tunnekokemukselle tutkitaan päivittäisissä kohtaamisissa. Vanhempien mahdollisuus vaikuttaa lapsensa hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen ovat edellytyksiä luottamuksen syntymiselle (Kaskela & Kekkonen 2006, 36).

Voimaantuminen tai valtautuminen kuvaavat osallisuuden tunnekokemusta selkeästi. Osallisuuden tunteessa asianosainen tuntee olevansa pätevä ja kokee itsensä merkittäväksi. Osallisuuden ydin on, että henkilö kokee asiat tunnetasolla. (Gretschel 2002, 90–91.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksessa selvitimme iisalmelaisten vanhempien osallisuuden kokemuksia lastensa päivähoitoon huomioiden kaikki päivähoitomuodot. Tarkoituksenamme oli selvittää kyselylomakkeilla päivähoidon nykytilannetta vanhempien osallisuuden näkökulmasta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkimustuloksista pyritään vetämään yleistävät johtopäätökset. Kaikkia ei ole mahdollista tutkia, joten kohderyhmästä otetaan edustava joukko eli otos. (Kananen 2008, 13.)

Tutkimuksen aineiston keräsimme Ahjolan, Malminrannan ja Peltosalmen päiväkodeista, perhepäivähoidon sekä pohjoisen että eteläisen alueen asiakkaista sekä Ruskolinnan ja Hepokatin yksityisistä päiväkodeista. Kolme valitsemaamme kunnallista päiväkotia sijaitsevat eri puolilla Iisalmea ja ovat asiakasmäärältään suurimpia, joissa on yhteensä noin 180 päivähoitopaikkaa. Perhepäivähoidon osalta teimme kyselyn kahdenkymmenen hoitajan asiakasperheiden vanhemmille ympäri Iisalmea. Yksityisistä päiväkodeista valitsimme Hepokatin ja Ruskolinnan, koska ne ovat olleet jo useamman vuoden toiminnassa. Näissä on yhteensä noin 40 päivähoitopaikkaa.

4.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiä olivat:

- 1) Miten vanhemmat kokevat vaikuttavansa päivähoidon toimintaan?
- 2) Millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä päivähoitomuodoilla on vanhempien kokemuksiin vaikuttaa toimintaan?
- 3) Millaisia ehdotuksia vanhemmilla on osallisuuden edistämiseksi?

Tutkimuskysymysten tarkoituksena oli tarkentaa vanhempien osallisuuden kokemuksia selvittämällä millaisia kokemuksia vanhemmilla on tällä hetkellä ja miten päivähoitomuoto vaikuttaa kokemuksiin. Lisäksi saimme vanhemmilta tietoa heidän osallisuuttaan edistävästä ideoista ja kokemuksista.

4.2 Tutkimusmenetelmät

Toteutimme opinnäytetyömme kvantitatiivisena tutkimuksena. Päädyimme määrälliseen tutkimukseen, jolla saimme kohtalaisen laajan otoksen iisalmelaisten vanhempien osallisuuden kokemuksista lastensa päivähoitoon. Lisäksi kyselylomakkeessa oli

yksi avoin kysymys, jonka tuloksia analysoimme kvalitatiivisesti teoriaohjaavalla sisälönanalyysilla.

4.2.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Määrällisessä tutkimusmenetelmässä eli kvantitatiivisessa menetelmässä tutkittavaa tietoa tarkastellaan ja käsitellään numeroiden avulla. Määrällisellä tutkimusmenetelmällä saadaan vastaus kysymyksiin: kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Tutkimuksessa laadullinen aineisto määritellään numeeriseen muotoon, josta saadut numeraaliset tulokset selitetään sanallisesti, miten asiat liittyvät tai eroavat toistensa suhteen. (Vilka 2007, 14.) Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää, että tutkimuskohteena oleva ilmiö on riittävästi täsmentynyt. Ilmiön täsmentämiseen pystytään käyttämään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Määrällinen tutkimus koostuu yleensä kyselylomakkeesta, jonka kysymykset on muotoiltu ilmiön tekijöistä. (Kananen 2011, 18.)

Tutkittavat ilmiöt muutetaan rakenteellisiksi. Tätä vaihetta kutsutaan operationalisoinniksi ja strukturoinniksi. Operationalisoinnilla tarkoitetaan, että ilmiö muutetaan helposti ymmärrettävään muotoon. Strukturointi on tutkittavan asian ja sen ominaisuuksien suunnittelua ja vakiointia. Kysymykset asetellaan lomakkeeseen niin, että jokainen ymmärtää kysymykset samalla tavalla. Tutkittaville asioille eli muuttujille annetaan arvo, joka ilmaistaan symboleina esimerkiksi numeroina. (Vilka 2007, 14–15.)

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tutkimustyö alkaa pohdinnasta, onko tutkimus teoreettista vai empiiristä tutkimusta. Teoreettisessa tutkimuksessa tuloksia tarkastellaan yksittäisen henkilön näkökulmasta, mitä hän on sanonut ja milloin. Empiirisessä tutkimuksessa henkilöiden tunnistettavuus häivytetään ja vastauksia pyritään yleistämään. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 19–22.) Tutkimuksemme avoin kysymys ”vanhempien ehdotuksista yhteisen toiminnan lisäämiseksi tai olivatko vanhemmat tyytyväisiä tai tyytymättömiä johonkin päivähoidon käytäntöön” pohjautui empiiriseen tutkimukseen. Eettiset lähtökohdat huomioiden vastaajien henkilöllisyys ja päivähoitomuoto eivät tuloksissa esille.

4.2.2 Tutkimuksen analyysit

Kvantitatiivisen tutkimuksen kyselylomakkeen vastaukset syötettiin SPSS-ohjelmaan. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) on tilastollisen tietojenkäsittelyn ohjelmisto, jolla pystytään tekemään tavallisimmat tilastolliset analyysit ja tekemään myös useita vaativimpiakin tarkasteluja. SPSS-ohjelmalla tutkimuksen tekemiseen

kuuluu neljä askelta, aineiston tallennus, analyysimenetelmien valinta, muuttujien valinta analyysihin ja tulosten tulkinta. (Valtari 2012.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineisto analysoidaan sisällönanalyysillä. Aineiston analysointia aloittaessa tutkijan on tehtävä tarkka päätös aiheen rajauksesta, vaikka aineistosta löytyy muitakin kiinnostavia asioita. Rajattu aineisto luokitellaan, teemoitetaan tai tyypitetään, jonka jälkeen kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91–94.)

Teoriaohjaava aineiston analyysi ei perustu suoraan teoriaan vaan analyysia ohjaa jokin aikaisempi tieto. Aineiston keräämistä ei vielä ohjaa mikään teoria vaan se voi olla vapaamuotoista. Aluksi aineistoa analysoidaan aineistolähtöisesti, mutta loppuvaihetta ohjaa tutkimuksessa käytetty teoria, jonka pohjalta jaottelu muodostuu. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96–97.) Tässä tutkimuksessa avoimen kysymyksen tarkastelua ohjasi teoriaohjaava analyysi. Ohjaavana teoriana oli vanhempien osallisuus ja jaottelu muodostui tiedon, toiminnan ja tunteen kesken.

4.3 Kyselylomakkeen laadinta ja tiedonkeruu

Kyselylomake koostui strukturoiduista eli valmiilla vaihtoehdoilla varustetuista (ks. Kananen 2008, 25) kysymyksistä, joissa vastausvaihtoehtoina olivat ”täysin samaa mieltä”, ”jokseenkin samaa mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä” ja ”täysin eri mieltä”. Kysymykset oli kirjoitettu helposti ymmärrettävään muotoon ilman erikoistermejä, joten kaikki vastaajat ymmärtävät kysymykset samalla tavalla. Lisäksi kyselylomakkeessa oli yksi avoin kysymys, johon vanhemmat pystyivät kirjoittamaan ehdotuksiaan yhteisen toiminnan lisäämiseksi tai olivatko he erityisen tyytyväisiä tai tyytymättömiä johonkin päivähoidon toimintaan.

Alustavan kyselylomakepohjan lähetimme luettavaksi ja kommentoitavaksi Ahjolan, Malminrannan ja Peltosalmen sekä Ruskolinnan ja Hepokatin päiväkotien johtajille. Kommenttien pohjalta muokkasimme kyselylomaketta sopivammaksi. Ennen varsinaisen kyselyn toteuttamista testasimme kyselylomakkeiden (liite 1) toimivuuden kymmenellä lapsiperheellä, joiden lapsi tai lapset ovat päivähoidossa. Näiden vanhempien kanssa olimme sopineet asiasta etukäteen.

Alustavasti suunnittelimme, että toteuttaisimme kyselyn kunnallisissa päiväkodeissa siten, että olisimme itse paikalla muutamana iltapäivänä vastaanottamassa vanhempia ja pyytämässä heitä osallistumaan kyselyyn. Yksityisten päiväkotien osalta suunniteltiin, että kysely toteutettaisiin kunnallisissa päiväkodeissa.

nittelimme, että tiedotamme henkilökuntaa tutkimuksestamme ja he jakaisivat kyselylomakkeet esittelykirjeineen (liite 2) perheille. Vastaukset palautettaisiin suljetussa kirjekuoressa päiväkodissa olevaan palautuslaatikkoon.

Huomasimme ensimmäisen kunnallisen päiväkotikäynnin jälkeen, että useammalla vanhemmalla ei ollut aikaa jäädä vastaamaan kyselyyn paikan päälle, vaan he halusivat kyselyn kotiin. Näin päädyimme muuttamaan suunnitelmaamme yksityisen päiväkodin suunnitelman mukaisesti. Esittelykirjettä muokkasimme kyseiseen päiväkotiin sopivaksi päivämäärien osalta. Jaoimme kyselylomakkeet, esittelykirjeet ja palautuskuoret lasten lokeroihin, joista vanhemmat saivat ottaa ne mukaansa kotona täytettäväksi. Päiväkodeissa oli palautuslaatikot, joihin kyselyt palautettiin sovittuun päivämäärään mennessä.

Perhepäivähoitajille tiedotimme tutkimuksestamme heidän kuukausikokouksessaan. Samalla jaoimme kyselylomakkeet, esittelykirjeen ja palautuskuoren yhdessä sovituille perhepäivähoitajille, jotka jakoivat ne hoitolastensa perheille. Perhepäivähoitajat postittivat saadut kyselyt isommassa kirjekuoressa meille. Kaikki kyselyt sekä perhepäivähoidossa että päiväkodeissa laitettiin vastaamisen jälkeen suljettuun kirjekuoreen, mikä takasi vastaajien tunnistamattomuuden.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimukselle on tärkeää reliaabelius ja validius. Reliaabelius tarkoittaa, että tutkimus on toistettavissa. Tutkimus on luotettava, kun tutkimuksen toistettaessa saadaan täysin samanlainen tulos riippumatta tutkijasta. Tutkimuksen reliabiliteettia tulisi arvioida jo heti tutkimuksen alussa. Tutkimuksen validius tarkoittaa sitä, miten tutkija on onnistunut tuomaan teoreettiset käsitteet helposti ymmärrettäviksi ja miten tutkija on siirtänyt tutkimuksessa käytetyn teorian lomakkeeseen. Tutkimuksen validiutta tulisi tarkastella tutkimuksen aikana. (Vilka 2007, 149–152.)

Reliaabelius ja validius muodostavat tutkimuksen kokonaisluotettavuuden, ja se on onnistunut kun mittaamisessa ei ole paljoa satunnaisvirheitä. On tärkeää suorittaa tutkimus tieteelliselle tutkimukselle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Tutkijan täytyy arvioida saatujen tulosten pätevyyttä. Määrällisessä tutkimuksessa ei voi välttyä käsittely-, mittaus-, kato- tai otantavirheiltä, joten tutkijan on oltava rehellinen ja paljastettava tutkimuksensa virheet. On tärkeää arvioida kuinka virheet vaikuttavat tuloksiin. (Vilka 2007, 152–154.)

Tässä tutkimuksessa luotettavuus on huomioitu siten, että kaikki vaiheet ja muutokset on kerrottu selkeästi. Lomakkeen väittämiä hiottiin niin, että tutkimuksen validius toteutui teorian ja lomakkeen yhteensopivuudella. Kyselylomake laadittiin helposti ymmärrettävään muotoon ja lomakkeen alussa vastaajalle selvennettiin osallisuus käsitettä. Vastaajien tunnistamattomuus säilyi koko tutkimuksen ajan, koska vastaukset palautettiin nimettöminä suljetuissa kirjekuorissa. Tuloksia ei myöskään jaoteltu päivähoitopaikkojen mukaan vaan vastauksista tuli esille vain päivähoitomuoto. Lisäksi vastauslomakkeet tuhoetaan opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen.

Tutkimuksen otos koostui ympäri Iisalmea asuvista päivähoidon asiakasperheistä ja näin ollen mielestämme otos oli kattava. Kyselyn vastausprosentti oli 56,4 % ja vastauksia saatiin kaikista päivähoitomuodoista. Emme kuitenkaan yleistäisi saatuja tuloksia, mutta ne antavat kattavan näkemyksen Iisalmelaisten vanhempien osallisuuden kokemuksista lastensa päivähoitoon.

5 TUTKIMUSTULOKSET

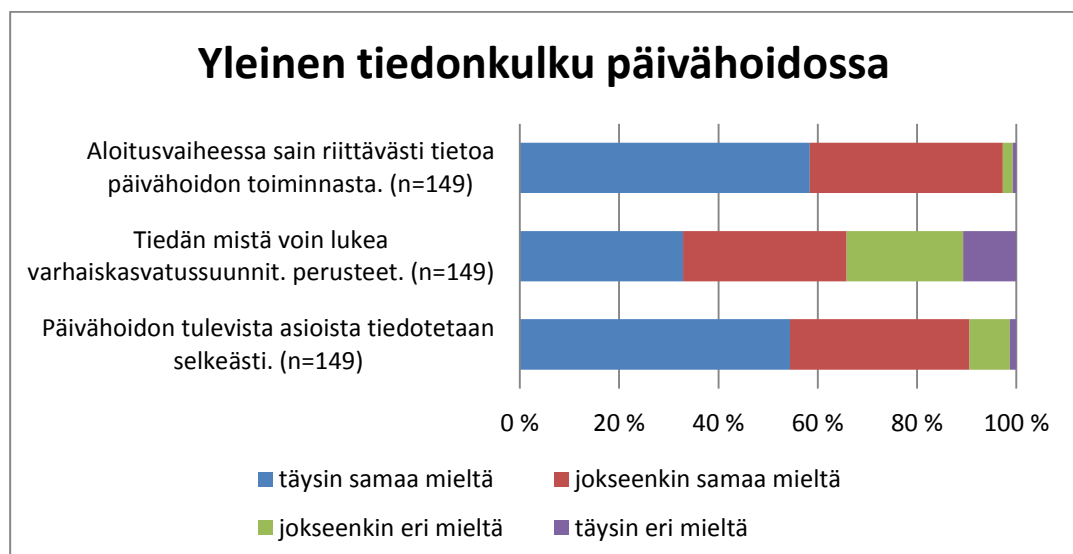
Tutkimuksen kyselylomakkeita jaettiin yhteensä 264 henkilölle, joista palautettiin 149, jolloin vastausprosentiksi muodostui 56,4 %. Vastaajista naisia oli 133 eli 89,3 % ja miehiä 16 eli 10,7 %. Vastaajista (n= 148) yli puolet (57,4 %) oli 30–40-vuotiaita, 25,7 % oli 20–30-vuotiaita ja 16,9 % oli yli 40 vuotiaita.

Kunnallisiin päiväkoteihin kyselylomakkeita jaettiin 140 kappaletta, joista palautui 59 kappaletta eli 42,1 %. Perhepäivähoitoon jaettiin 84 kyselylomaketta, joista palautui 69 eli 82,1 %. Yksityisiin päiväkoteihin jaettiin 40 kyselylomaketta, joista palautui 21 eli 52,5 %. Kyselyyn vastattiin perheen yhden lapsen osalta, joka oli hoidossa kyseisessä päivähoitomuodossa. Jos perheestä oli useampi lapsi samassa hoitopaikassa, he saivat itse valita minkä lapsen osalta vastasivat kyselyyn. Kyselyyn vastanneiden lasten iän keskiarvoksi tuli 4,3 vuotta (n=140). Päivähoitosuhde oli kestänyt 64 %:lla vastanneista alle kaksi vuotta ja 36 %:lla yli kaksi vuotta (n=144).

5.1 Vanhempien kokemuksia vaikuttamisesta päivähoiton toimintaan

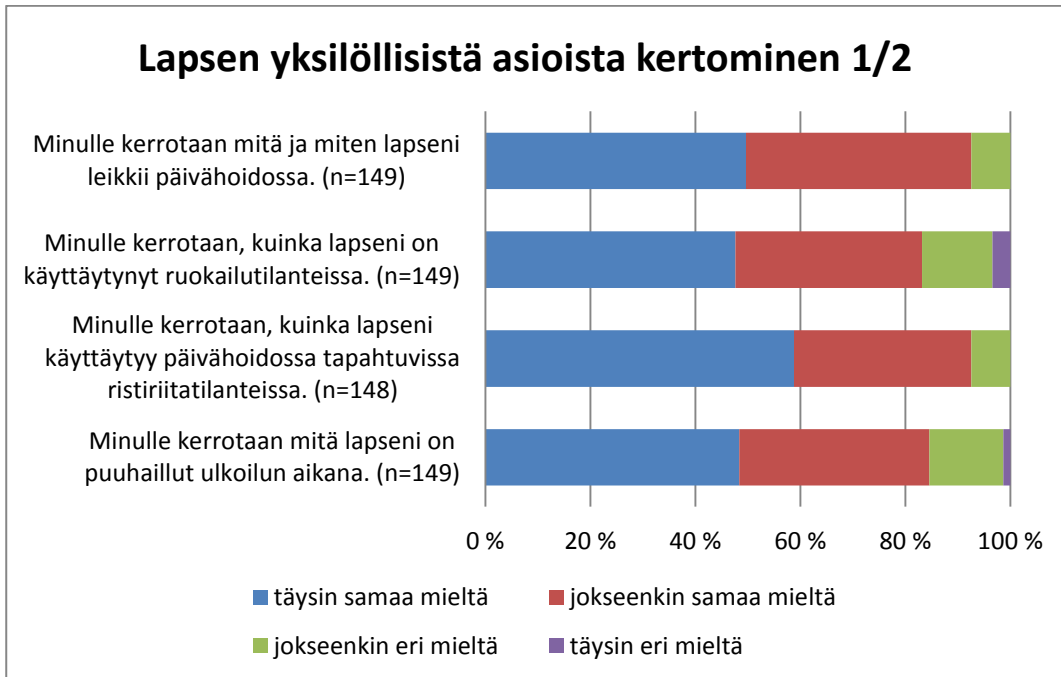
Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli, miten vanhemmat kokevat vaikuttavansa päivähoiton toimintaan. Tässä osiossa ei ole vielä otettu huomioon päivähoitomuodon vaikutusta vanhempien osallisuuden kokemuksiin. Vanhempien kokemuksia päivähoiton toimintaan vaikuttamisesta olemme tarkastelleet tiedon saannin, toiminnassa mukana olemisen ja tunnekokemusten kautta.

5.1.1 Tietoisuuden merkitys vanhempien osallisuuden kokemukselle

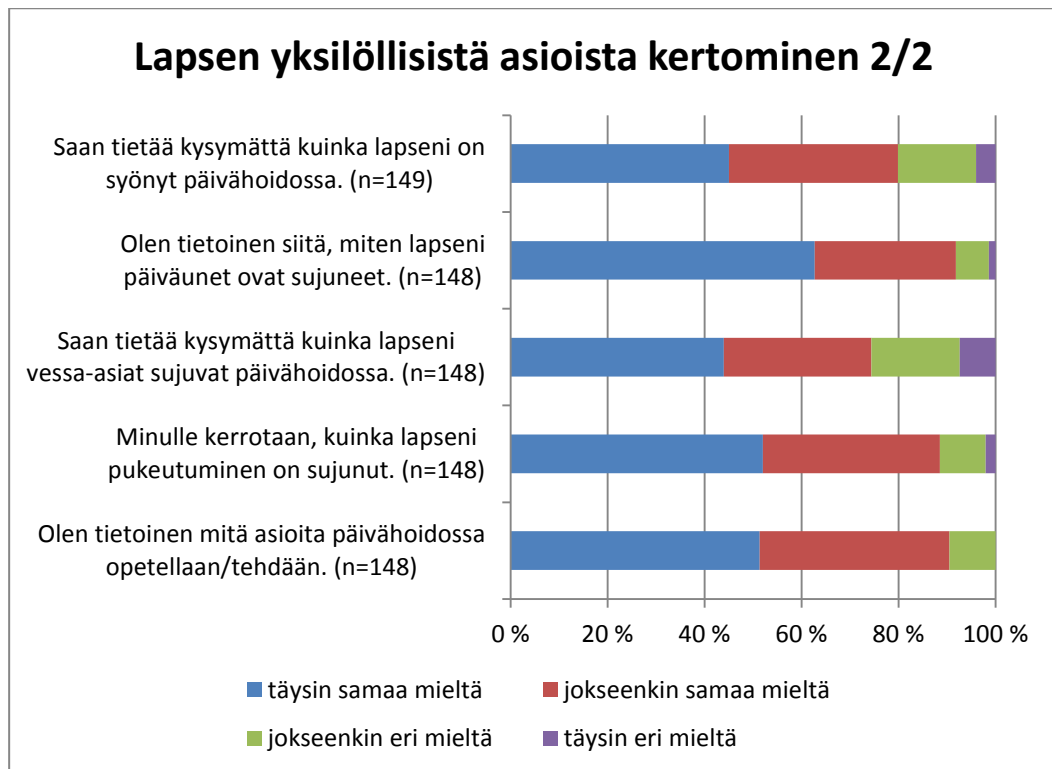
KUVIO 2. Yleinen tiedonkulku päivähoitossa

Kuviosta 2 käy ilmi, että vanhemmat kokevat saavansa riittävästi tietoa päivähoiton aloitusvaiheessa, täysin samaa mieltä vastaajista on 58,4 % ja jokseenkin samaa mieltä oli 38,9 %. Vastaajista 65,8 % (täysin samaa mieltä 32,9 % ja jokseenkin samaa mieltä 32,9 %) tietää mistä voi lukea varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Päivähoidon tulevista asioista tiedotetaan suurimman osan (90,6 %) mielestä hyvin (täysin samaa mieltä 54,4 % ja jokseenkin samaa mieltä 36,2 %). Tuloksista voi nähdä, että yleinen tiedonkulku vanhempien ja päivähoiton välillä toimii.

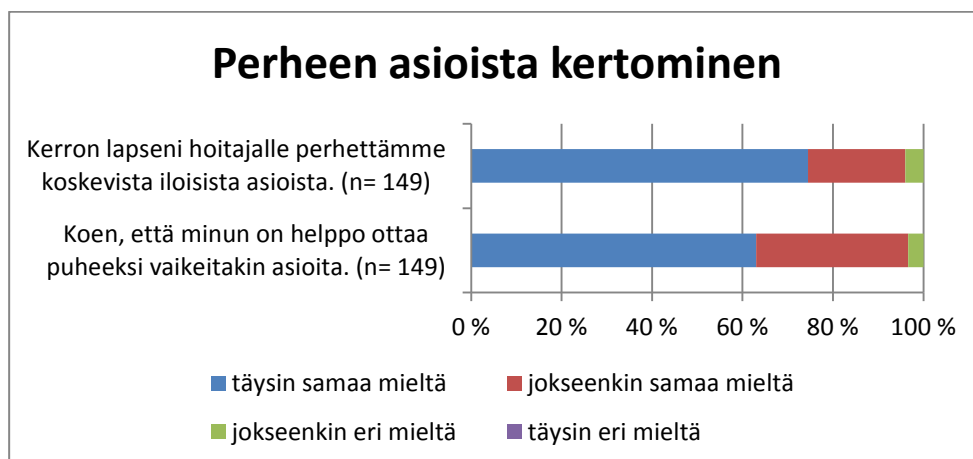
KUVIO 3. Lapsen yksilöllisistä asioista kertominen 1/2

Kuviosta 3 näkyy, että vanhemmat kokevat saavansa tietää lapsen päivähoiton aikana tapahtuvista yksilöllisistä asioista hyvin. Vastaajista lähes puolet (49,7 %) ovat täysin samaa mieltä, että heille kerrotaan mitä ja miten lapsi leikkii päivähoitossa. Täysin eri mieltä ei ole kukaan samaan kysymykseen vastanneista. Ruokailutilanteissa käyttäytymisestä vanhempia tiedotetaan hyvin, vastaajista täysin samaa mieltä on 47,7 % ja jokseenkin samaa mieltä 35,6 %. Yli puolet (58,8 %) vastanneista ovat täysin samaa mieltä siitä, että he saavat tietää kuinka lapsi käyttäytyy päivähoitossa tapahtuvissa ristiriitatilanteissa. Ulkoilutilanteista kertomisesta täysin samaa mieltä on 48,3 % ja jokseenkin samaa mieltä 36,2 % vastaajista.

KUVIO 4. Lapsen yksilöllisistä asioista kertominen 2/2

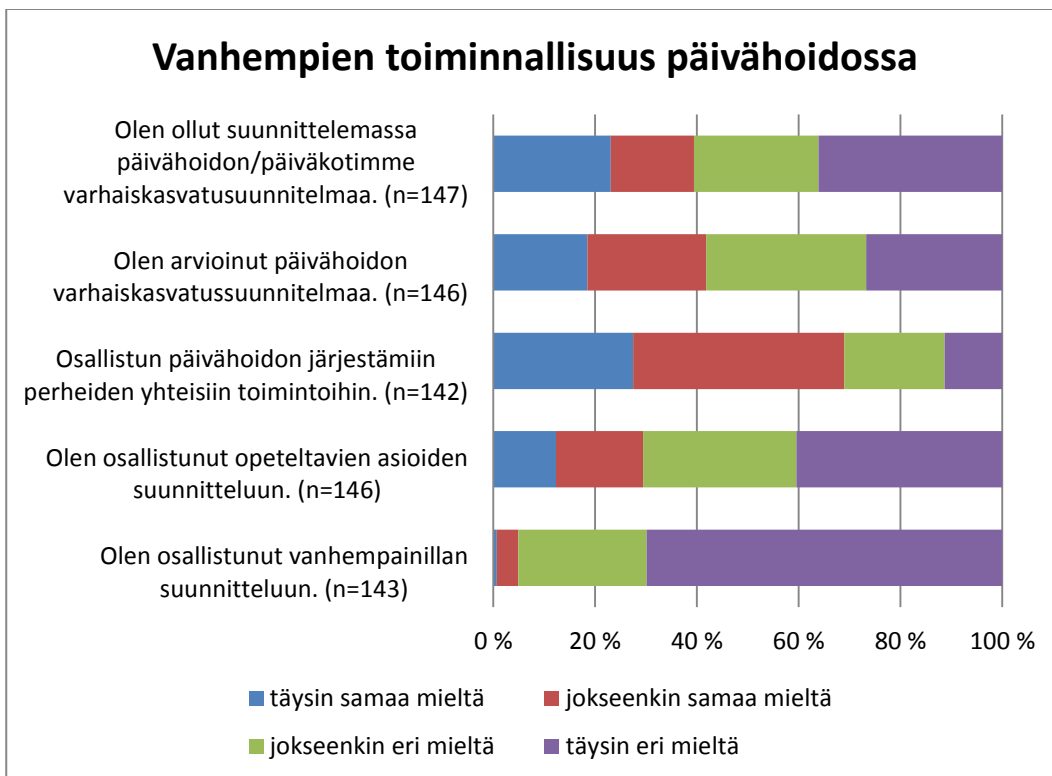
Lähes kaikilla vastanneilla vanhemmilla on myönteinen kokemus siitä, kuinka heitä tiedotetaan lapsen päivähoiton aikana tapahtuvista toiminnoista. Vastaajista yli puolet (62,8 %) kokee olevansa tietoisia miten lapsen päiväunet ovat sujuneet. Kukaan vastaajista ei ole täysin tietämätön päivähoitosta opeteltavista asioista. (Kuvio 4.)

KUVIO 5. Perheen asioista kertominen

Vanhemmat kokevat, että perheen asioista on helppo puhua päivähoiton työntekijälle. Vastaajista yli puolet kokee, että he voivat kertoa sekä iloisista (täysin samaa mieltä 74,5 %) että vaikeista (täysin samaa mieltä 63,1 %) asioista lapsensa hoitajalle. Kukaan vastaajista ei ole väittämien kanssa täysin eri mieltä. (Kuvio 5.)

5.1.2 Toiminta osana vanhempien osallisuutta

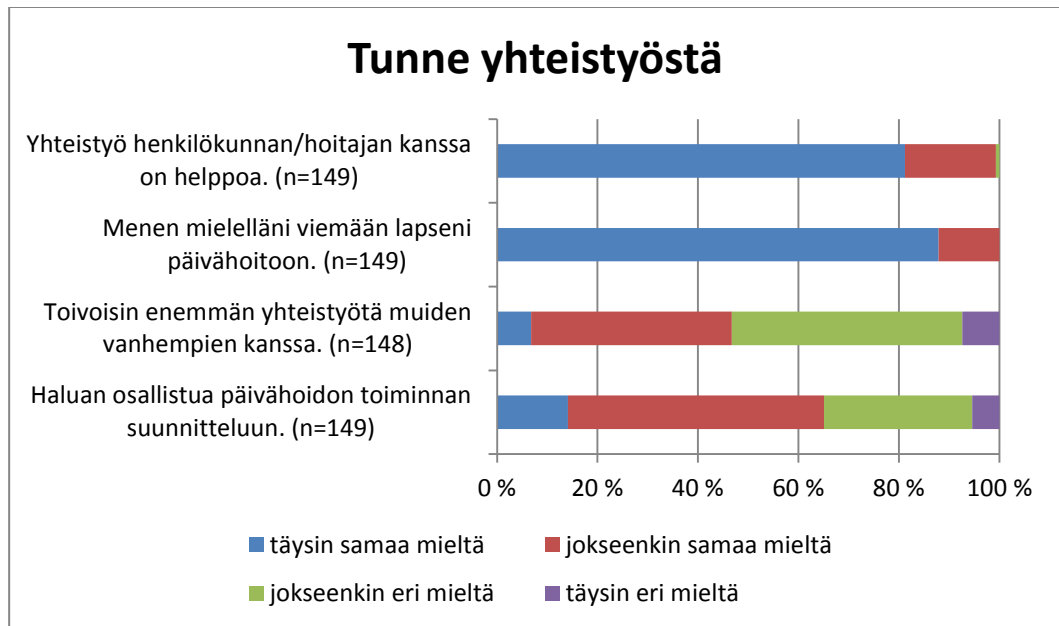

KUVIO 6. Vanhempien toiminnallisuus päivähoidossa

Kuviosta 6 käy ilmi, että vanhemmat osallistuvat suunnitteluun ja arviointiin vähemmän kuin päivähoidon järjestämiin tapahtumiin. Yli 60 % (täysin eri mieltä 36,1 % ja jokseenkin eri mieltä 24,5 %) vastanneista ei ole osallistunut varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun. Yli puolet (täysin eri mieltä 26,7 % ja jokseenkin eri mieltä 31,5 %) vastanneista ei ole arvioinut päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelmaa.

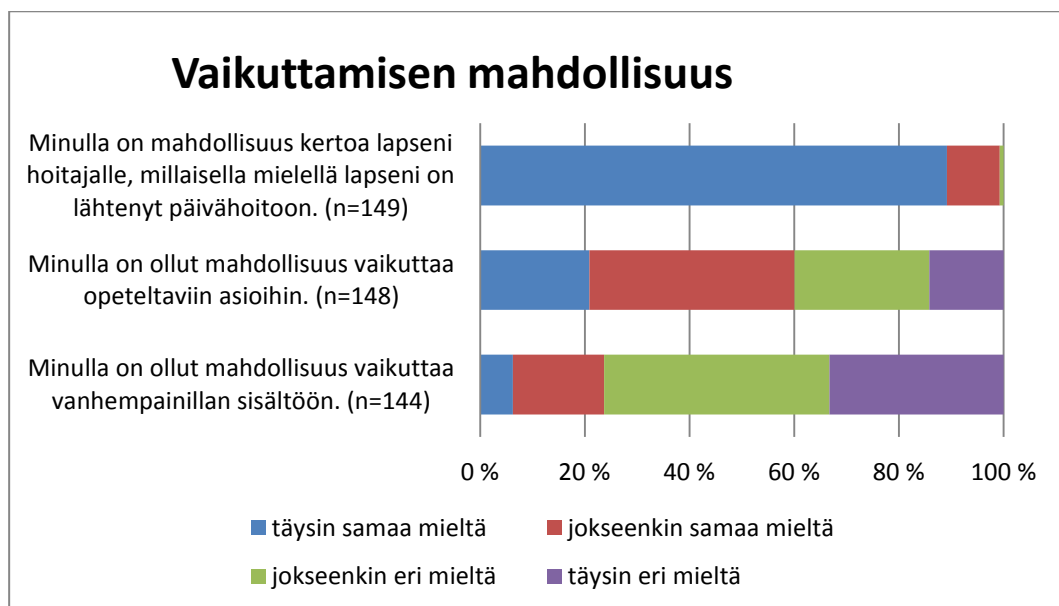
Vastanneista 29,4 % (täysin samaa mieltä 12,3 % ja jokseenkin samaa mieltä 17,1 %) on osallistunut opeteltavien asioiden suunnitteluun. Suurin osa vastaajista (täysin eri mieltä 69,9 %) ei ole osallistunut vanhempainillan suunnitteluun. Yli puolet vastaajista (täysin samaa mieltä 27,5 % ja jokseenkin samaa mieltä 41,5 %) on osallistunut päivähoidon perheille järjestämiin toimintoihin. (Kuvio 6.)

5.1.3 Tunnekokemus osana vanhempien osallisuutta

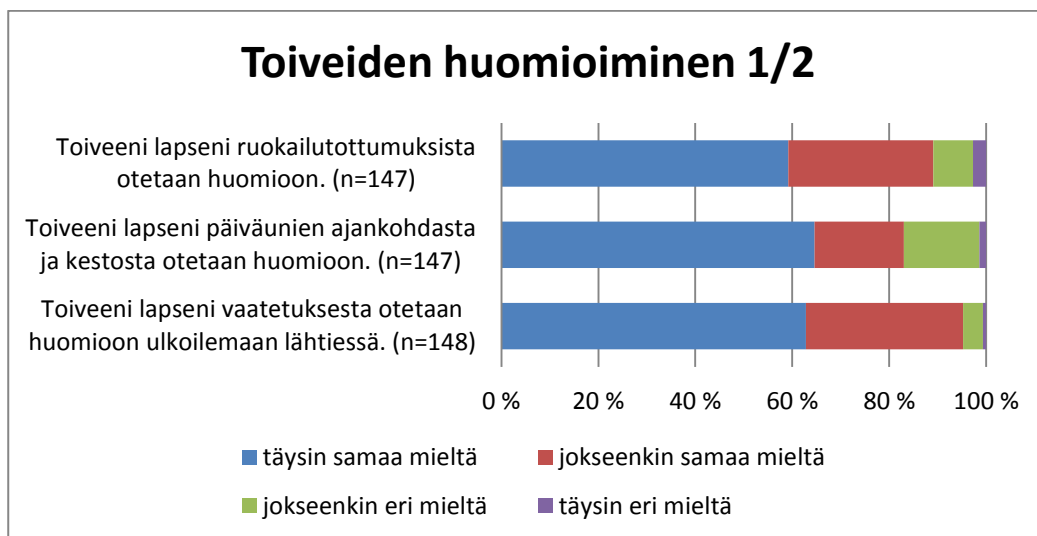
KUVIO 7. Tunne yhteistyöstä

Vanhemmat ovat sitä mieltä, että yhteistyö henkilökunnan kanssa on helppoa. Lähes kaikki (81,2 %) vastaajista ovat täysin samaa mieltä yhteistyön helppoudesta. Vastaajista 87,9 % on täysin samaa mieltä siitä, että lapsen vieni päivähoitoon on mielekästä. Vastaajista 39,9 % on jokseenkin samaa mieltä ja 45,9 % jokseenkin eri mieltä siitä toivovatko he enemmän yhteistyötä muiden vanhempien kanssa. Yli puolet (51%) vastaajista ovat jokseenkin samaa mieltä halustaan osallistua päivähoiton toiminnan suunnitteluun. (Kuvio 7.)

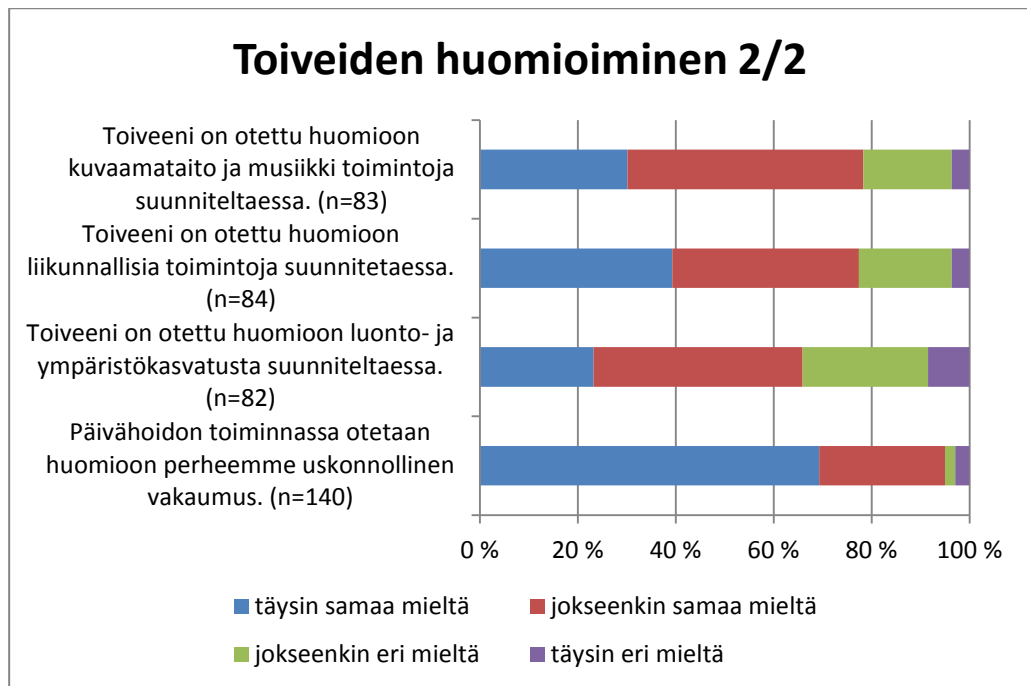
KUVIO 8. Vaikuttamisen mahdollisuus

Kuviosta 8 voi nähdä, että vanhemmilla on mahdollisuus (täysin samaa mieltä 89,3 %) kertoa millä mielellä lapsi on lähtenyt päivähoitoon. Vanhemman kokevat, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa enemmän opeteltaviin asioihin kuin vanhempainillan sisältöön. Vastaaajista noin neljännes (täysin samaa mieltä 6,3 % ja jokseenkin samaa mieltä 17,4 %) kokee, että heillä on ollut mahdollisuus vaikuttaa vanhempainillan sisältöön. Vastanneista yli puolet (täysin samaa mieltä 20,9 % ja jokseenkin samaa mieltä 39,2 %) kokee, että heillä on ollut mahdollisuus vaikuttaa opeteltaviin asioihin.

KUVIO 9. Toiveiden huomioiminen 1/2

Kuvio 9 osoittaa vanhempien myönteisen kokemuksen toiveidensa huomioimisesta päivähoitossa tapahtuvissa perushoidollisissa tilanteissa. Ruokailutottumustoiveiden huomioimisessa vastanneista täysin samaa mieltä on 59,2 % ja jokseenkin samaa mieltä 29,9 %. Toiveiden huomioimisesta päiväunien ajankohdan ja keston suhteen vastanneista suurin osa (64,6 %) on täysin samaa mieltä. Lähes kaikki (täysin samaa mieltä 62,8 % ja jokseenkin samaa mieltä 32,4 %) vanhemmista kokevat, että heidän toiveensa lasten ulkoiluvaatetuksesta otetaan huomioon.

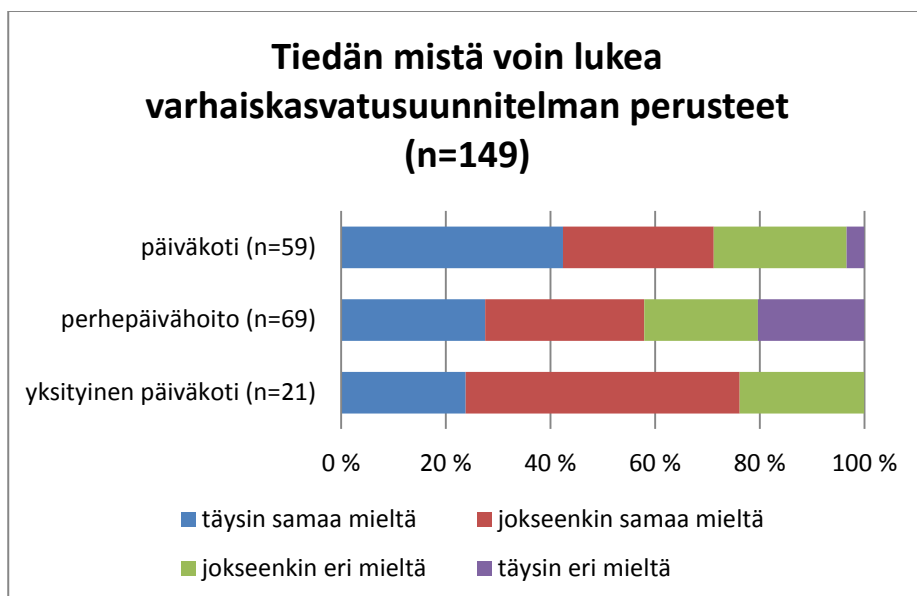
KUVIO 10. Toiveiden huomioiminen 2/2

Lähes kaikki vastaajista (täysin samaa mieltä 69,3 % ja jokseenkin samaa mieltä 25,7 %) kokevat, että perheen uskonnollinen vakaumus otetaan huomioon. Kyselylomakkeessa tarkempia toiveita opeteltavista asioista kysyttiin niiltä vastaajilta, jotka ovat osallistuneet opeteltavien asioiden suunnitteluun edes jonkin verran. Näihin kysymyksiin vastasi noin puolet kaikista vastaajista. Näistä vastaajista yli puolet kokee myönteisenä toiveiden huomioimisen. Kuvaamataito-, musiikki- ja liikuntatoimintoihin liittyvät toiveet otetaan vanhempien mielestä paremmin huomioon kuin luonto- ja ympäristökasvatukseen liittyvät toiveet. (Kuvio 10.)

5.2 Päivähoitomuodon vaikutus vanhempien kokemuksiin

Toisena tutkimuskysymyksenä oli, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä päivähoitomuodoilla on vanhempien kokemuksiin vaikuttaa toimintaan. Päivähoitomuodon vaikutusta olemme tarkastelleet ristiintaulukoinnilla, jonka avulla voidaan etsiä kahden tai useamman muuttujan välisiä riippuvuuksia (Vilkkä 2007, 129). Tässä tutkimuksessa toisena muuttujana on koko ajan päivähoitomuoto, jonka vaikutusta verrataan vanhempien osallisuuden kokemuksiin.

5.2.1 Päivähoitomuodon vaikutus tiedonkulkuun

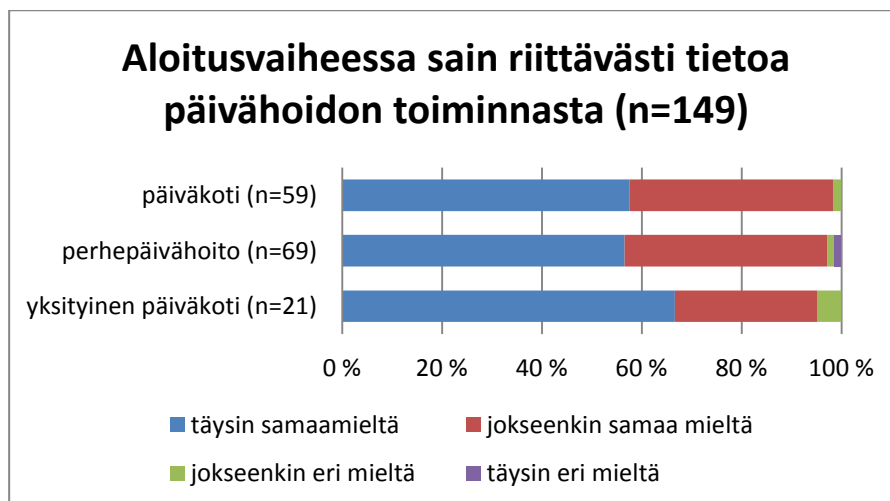
KUVIO 11. Tiedän mistä voin lukea varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Kuviosta 11 käy ilmi, että tietämys mistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet voi lukea vaihtelee päivähoitomuotojen välillä. Pääsääntöisesti väittämään vastanneet tietävät mistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet voi lukea, mutta väittämän kanssa täysin eri mieltä olevien määrä eroaa päivähoitomuotojen kesken. Kunnallisen päiväkodin vastaajista 3,4 % ei tiedä mistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteita voi lukea, perhepäivähoidon vastaajilla vastaava luku on 20,3 %. Yksityisissä päiväkodeissa kukaan ei vastannut kyseiseen väittämään täysin eri mieltä.

TAULUKKO 1. Päivähoidon tulevista asioista tiedotetaan selkeästi

Päivähoidon tulevista asioista tiedotetaan selkeästi. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	50,8	37,3	10,2	1,7	100
Perhepäivähoito	55,1	37,7	5,8	1,4	100
Yksityinen päiväkotiki	61,9	28,6	9,5	0	100
Yhteensä (%)	54,4	36,2	8,1	1,3	100

Vanhempien vastausten perusteella tulevista asioista tiedottaminen sujuu hyvin. Yli puolet päiväkotien, perhepäivähoidon ja yksityisten päiväkotien vastaajista on täysin samaa mieltä, että päivähoitomuotojen tulevista asioista tiedotetaan selkeästi. Pieni osa päiväkotien, perhepäivähoidon ja yksityisten päiväkotien vastaajista ovat täysin eri mieltä tulevien asioiden tiedottamisesta. (Taulukko 1.)

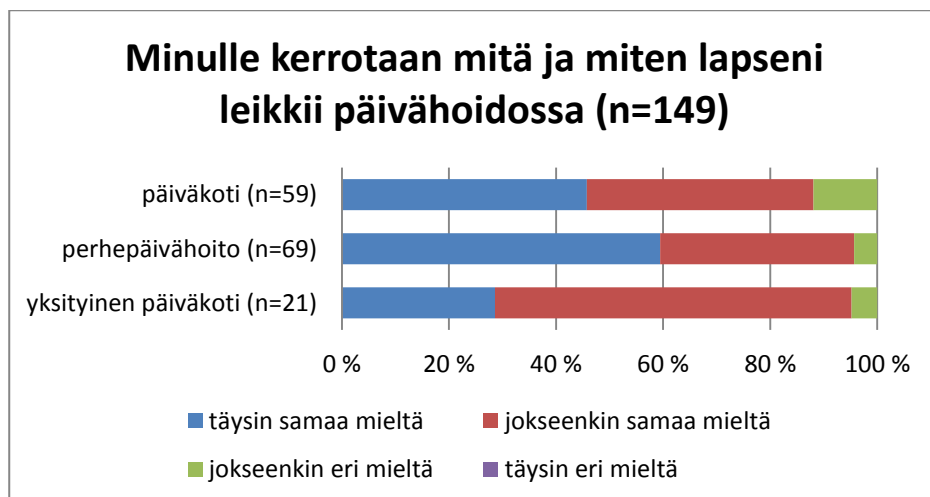
KUVIO 12. Aloitusvaiheessa sain riittävästi tietoa päivähoidon toiminnasta

Kuviosta 12 voi nähdä, että aloitusvaiheessa saadaan riittävästi tietoa päivähoiton toiminnasta. Päivähoitomuotojen välillä ei ole suuria muutoksia. Perhepäivähoidon vastaajista 1,4 % on täysin eri mieltä väittämän kanssa.

TAULUKKO 2. Olen tietoinen mitä asioita päivähoitossa opetellaan/tehdään

Olen tietoinen mitä asioita päivähoitossa opetellaan/tehdään. (n=148)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	55,9	35,6	8,5	0	100
Perhepäivähoito	50,7	37,7	11,6	0	100
Yksityinen päiväkot	40	55	5	0	100
Yhteensä (%)	51,4	39,2	9,5	0	100

Suurin osa vastaajista on tietoinen päivähoitossa opeteltavista asioista. Kunnallisissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa vastaajista yli puolet on täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Yksityisissä päiväkodeissa yli puolet vastaajista on jokseenkin samaa mieltä. (Taulukko 2.)

KUVIO 13. Minulle kerrotaan mitä ja miten lapseni leikkii päivähoitossa

Päiväkotien vanhemmista leikin sujumisen tiedottamisesta on täysin samaa mieltä 45,8 %. Perhepäivähoidon vanhemmista yli puolet (59,4 %) ovat täysin samaa mieltä siitä, miten heitä tiedotetaan lapsen leikin sujumisesta päivähoitossa. Vastaava prosentti yksityisten päiväkotien osalta on 28,6 %. (Kuvio 13.)

TAULUKKO 3. Lapsen ulkoilusta kertominen

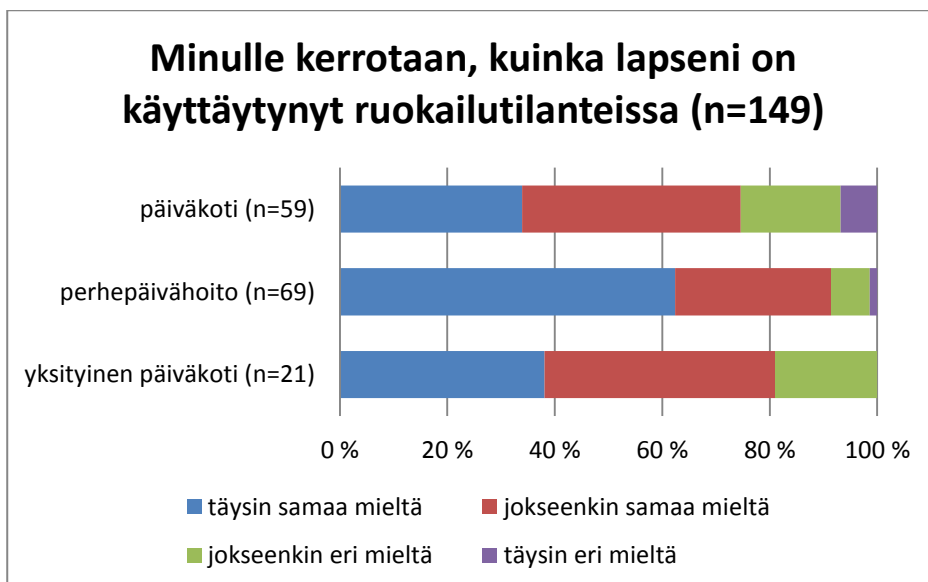
Minulle kerrotaan, mitä lapseni on puuhaillut ulkoilun aikana (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä (%)	Jokseenkin samaa mieltä (%)	Jokseenkin eri mieltä (%)	Täysin eri mieltä (%)	Yhteensä (%)
Päiväkoti	35,6	40,7	20,3	3,4	100
Perhepäivähoito	63,8	31,9	4,3	0	100
Yksityinen päiväkotiki	33,3	38,1	28,6	0	100
Yhteensä (%)	48,3	36,2	14,1	1,3	100

Perhepäivähoidon vanhemmista yli puolet on täysin samaa mieltä siitä, että heille kerrotaan kuinka lapsen ulkoilu on sujunut. Päiväkodeissa ja yksityisissä päiväkodeissa kokemukset ovat myös myönteisiä, vaikka täysin samaa mieltä väittämän kanssa olevia on molemmissa päivähoitomuodoissa reilusti alle puolet. Päiväkotien vanhemmista 3,4 % kokee, ettei saa tietää mitä lapsi puuhailee ulkoilun aikana. (Taulukko 3.)

TAULUKKO 4. Lapsen yksilöllisistä asioista kertominen

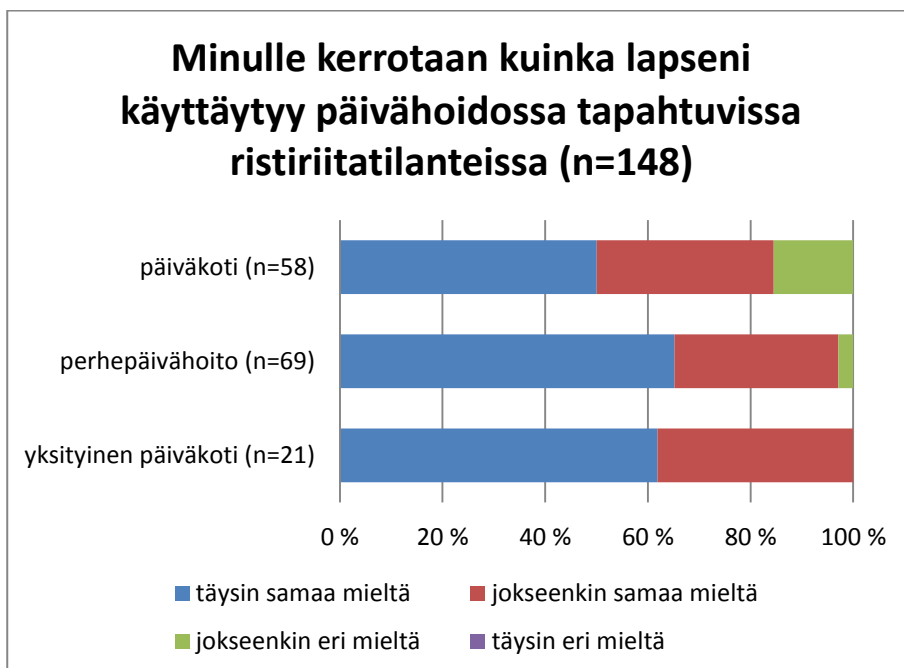
Saan tietää kysymättä kuinka lapseni on syönyt päivähoitossa. (n= 149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	25,4	45,8	23,7	5,1	100
Perhepäivähoito	68,1	23,2	8,7	0	100
Yksityinen päiväkot	23,8	42,9	19	14,3	100
Yhteensä (%)	45	34,9	16,1	4	100
Olen tietoinen siitä, miten lapseni päiväunet ovat sujuneet. (n=148)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	50,8	39	10,2	0	100
Perhepäivähoito	75,4	20,3	4,3	0	100
Yksityinen päiväkot	55	30	5	10	100
Yhteensä (%)	62,8	29,1	6,8	1,4	100
Saan tietää kysymättä kuinka lapseni vessa-asiat sujuvat päivähoitossa. (n= 148)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	27,6	31	32,8	8,6	100
Perhepäivähoito	62,3	27,5	7,2	2,9	100
Yksityinen päiväkot	28,6	38,1	14,3	19	100
Yhteensä (%)	43,9	30,4	18,2	7,4	100
Minulle kerrotaan, kuinka lapseni pukeutuminen on sujunut. (n= 148)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	43,1	34,5	19	3,4	100
Perhepäivähoito	60,9	34,8	2,9	1,4	100
Yksityinen päiväkot	47,6	47,6	4,8	0	100
Yhteensä (%)	52	36,5	9,5	2	100

Taulukosta 4 voi nähdä, että perhepäivähoitossa lapsen yksilöllisten asioiden tiedottamisessa vastaukset painottuvat täysin samaa mieltä vaihtoehtoon. Perhepäivähoiton vastaajista 68,1 % saa tietää kysymättä kuinka lapsi on syönyt päivähoitossa. Vastaava luku kunnallisissa päiväkodeissa on 25,4 % ja yksityisissä päiväkodeissa 23,8 %. Sekä kunnallisissa että yksityisissä päiväkodeissa vastaukset painottuivat myös myönteisiin kokemuksiin, mutta niissä vastaukset jakautuvat täysin samaa mieltä ja jokseenkin samaa mieltä vaihtoehtoihin.

KUVIO 14. Minulle kerrotaan, kuinka lapseni on käyttäytynyt ruokailutilanteissa

Tutkimukseen vastanneista päiväkotien vanhemmista yli 70 % (täysin samaa mieltä 33,9 % ja jokseenkin samaa mieltä 40,7 %) kokee saavansa tietoa lapsen käyttäytymisestä ruokailutilanteissa. Perhepäivähoidon vanhemmista yli 90 %:lle (täysin samaa mieltä 62,3 % ja jokseenkin samaa mieltä 29 %) kerrotaan lapsen ruokailutilanteesta. Yli 80 % (täysin samaa mieltä 38,1 % ja jokseenkin samaa mieltä 42,9 %) yksityisten päiväkotien vanhemmista kokevat, että heille kerrotaan miten lapsi käyttäytyy ruokailutilanteissa. (Kuvio 14.)

KUVIO 15. Minulle kerrotaan kuinka lapseni käyttäytyy päivähoitossa tapahtuvissa ristiriitatilanteissa

Kuviosta 15 käy ilmi, että päivähoitomuodosta riippumatta vanhemmille kerrotaan kuinka lapsi käyttäytyy ristiriitatilanteissa. Päiväkotien vanhemmista puolet (50 %) on täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Perhepäivähoidon vanhemmista täysin samaa mieltä on 65,2 % ja yksityisten päiväkotien vanhemmista 61,9 % siitä, kuinka heille kerrotaan lapsen käytöksestä ristiriitatilanteissa.

TAULUKKO 5. Perheen asioista kertominen

Kerron lapseni hoitajalle perhettämme koskevista iloisista asioista. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	69,5	23,7	6,8	0	100
Perhepäivähoito	81,2	15,9	2,9	0	100
Yksityinen päiväkot	66,7	33,3	0	0	100
Yhteensä (%)	74,5	21,5	4	0	100
Koen, että minun on helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	61	32,2	6,8	0	100
Perhepäivähoito	65,2	33,3	1,4	0	100
Yksityinen päiväkot	61,9	38,1	0	0	100
Yhteensä (%)	63,1	33,6	3,4	0	100

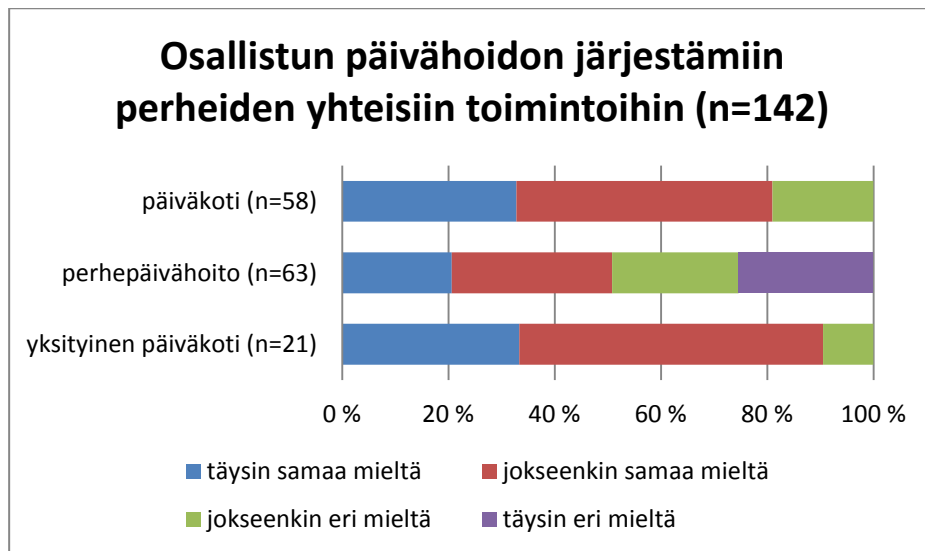
Vanhemmat pystyvät kertomaan lapsen hoitajalle sekä iloisista että vaikeista perhettä koskevista asioista. Perhepäivähoidon vastaajista suurin osa (81,2 %) on täysin samaa mieltä iloisten asioiden kertomisesta lapsensa hoitajalle. Myös kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa yli puolet vastaajista on täysin samaa mieltä kyseisen väittämän kanssa. Vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen koettiin kaikissa päivähoitomuodoissa helppona. Vaikka perheen asioista kertominen koetaan myönteisenä, niin pientä hajontaa ilmenee päivähoitomuotojen välillä. Yksityisissä päiväkodeissa kuukaan ei vastannut väittämiin jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä. (Taulukko 5.)

5.2.2 Toiminnallisuus päivähoitomuotojen välillä

TAULUKKO 6. Vanhempien toiminnallisuus suunnittelussa ja arvioinnissa

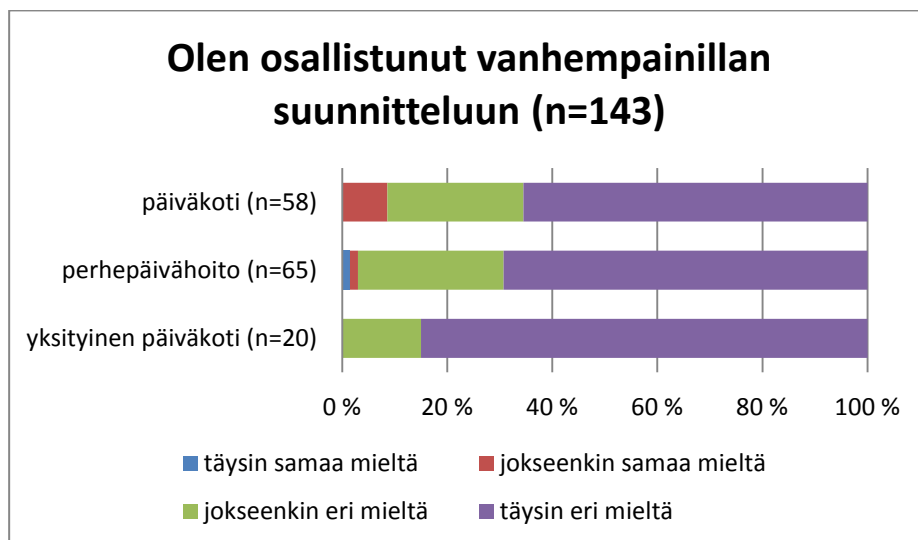
Olen ollut suunnittelemassa päivähoidon/päiväkotimme varhaiskasvatussuunnitelmaa (n=147)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	25,9	13,8	29,3	31	100
Perhepäivähoito	23,2	18,8	20,3	37,7	100
Yksityinen päiväkot	15	15	25	45	100
Yhteensä (%)	23,1	16,3	24,5	36,1	100
Olen arvioinut päivähoidon/päiväkotimme varhaiskasvatussuunnitelmaa (n=146)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	17,2	27,6	36,2	19	100
Perhepäivähoito	20,6	17,6	29,4	32,4	100
Yksityinen päiväkot	15	30	25	30	100
Yhteensä (%)	18,5	23,3	31,5	26,7	100
Olen osallistunut opeteltävien asioiden suunnitteluun (n=146)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	13,8	22,4	22,4	41,4	100
Perhepäivähoito	11,8	16,2	36,8	35,3	100
Yksityinen päiväkot	10	5	30	55	100
Yhteensä (%)	12,3	17,1	30,1	40,4	100

Taulukosta 6 käy ilmi, että päivähoidon tai päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun ja arviointiin osallistumisessa ei ollut päivähoitomuotojen välillä suuria eroavaisuuksia. Kaikissa päivähoitomuodoissa vastaukset painottuivat enemmän kielteisiin kokemuksiin varhaiskasvatussuunnitelman suunnittelun ja arvioinnin osalta. Opeteltävien asioiden suunnitteluun osallistumisesta pääpaino oli myös kielteisissä kokemuksissa.

KUVIO 16. Osallistun päivähoiton järjestämiin perheiden yhteisiin toimintoihin

Kuviosta 16 voi nähdä, että yli puolet vanhemmista osallistuu päivähoiton järjestämiin yhteisiin toimintoihin. Päiväkotien vanhemmista täysin samaa mieltä osallistumisestaan olivat 32,8 % ja jokseenkin samaa mieltä 48,3 %. Perhepäivähoidon vanhemmista täysin samaa mieltä olivat 20,6 % ja jokseenkin samaa mieltä 30,2 %. Perhepäivähoidon vanhemmista 25,4 % ei osallistunut päivähoiton yhteisiin toimintoihin. Yksityisten päiväkotien vanhemmista osallistui päivähoiton järjestämiin yhteisiin toimintoihin yli 90 % (täysin samaa mieltä 33,3 % ja jokseenkin samaa mieltä 57,1 %).

KUVIO 17. Olen osallistunut vanhempainillan suunnitteluun

Kuvio 17 osoittaa, että vanhempainillan suunnitteluun osallistuminen oli vähäistä kaikissa päivähoitomuodoissa. Päiväkotien vanhemmista 65,5 % ei ollut osallistunut vanhempainillan suunnitteluun. Perhepäivähoidon osalta vastaava prosentti oli 69,2 % ja yksityisten päiväkotien 85 %.

5.2.3 Tunnekokemusten yhtäläisyydet ja erot päivähoitomuotojen välillä

TAULUKKO 7. Tunne yhteistyöstä

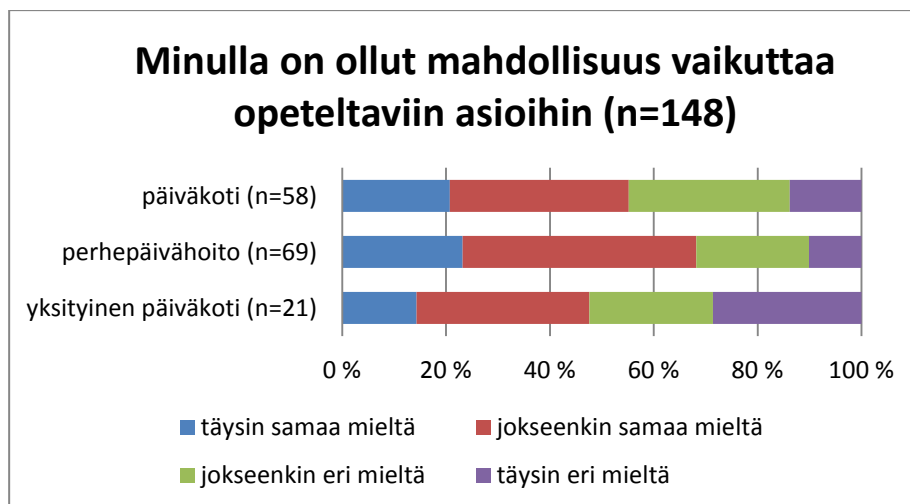
Yhteistyö henkilökunnan/hoitajan kanssa on helppoa. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	69,5	30,5	0	0	100
Perhepäivähoito	89,9	8,7	1,4	0	100
Yksityinen päiväkot	85,7	14,3	0	0	100
Yhteensä (%)	81,2	18,1	0,7	0	100
Toivoisin enemmän yhteistyötä muiden vanhempien kanssa. (n=148)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	5,2	41,4	51,7	1,7	100
Perhepäivähoito	8,7	39,1	43,5	8,7	100
Yksityinen päiväkot	4,8	38,1	38,1	19	100
Yhteensä (%)	6,8	39,9	45,9	7,4	100
Haluan osallistua päivähoiton toiminnan suunnitteluun. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	11,9	62,7	20,3	5,1	100
Perhepäivähoito	15,9	46,4	34,8	2,9	100
Yksityinen päiväkot	14,3	33,3	38,1	14,3	100
Yhteensä (%)	14,1	51	29,5	5,4	100

Taulukosta 7 voi nähdä, että kaikissa päivähoitomuodoissa vanhemmilla on tunne, että yhteistyö henkilökunnan ja hoitajan kanssa on helppoa. Täysin samaa mieltä yhteistyön helppoudesta on päiväkotien vanhemmista 69,5 %, perhepäivähoidon vanhemmista 89,9 % ja yksityisten päiväkotien vanhemmista 85,7 %. Kukaan vastaajista ei ole täysin eri mieltä yhteistyön helppoudesta. Päivähoitomuodosta riippumatta suurin osa vastaajista ei ole täysin varma toiveestaan muiden vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön lisäämisestä. Vastaukset painottuvat jokseenkin samaa mieltä ja jokseenkin eri mieltä vaihtoehtoihin. Vastaajat eivät myöskään ole täysin varmoja haluavatko he osallistua päivähoiton toiminnan suunnitteluun. Taulukosta voi kuitenkin nähdä, että toiminnan suunnitteluun osallistuminen on vastaajilla myönteinen.

TAULUKKO 8. Tunne päivähoitoon viemisestä

Menen mielelläni viemään lapseni päivähoitoon. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	81,4	18,6	0	0	100
Perhepäivähoito	94,2	5,8	0	0	100
Yksityinen päiväkot	85,7	14,3	0	0	100
Yhteensä (%)	87,9	12,1	0	0	100
Minulla on mahdollisuus kertoa lapseni hoitajalle, millaisella mielellä lapseni on lähtenyt päivähoitoon. (n=149)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	81,4	16,9	1,7	0	100
Perhepäivähoito	95,7	4,3	0	0	100
Yksityinen päiväkot	90,5	9,5	0	0	100
Yhteensä (%)	89,3	10,1	0,7	0	100

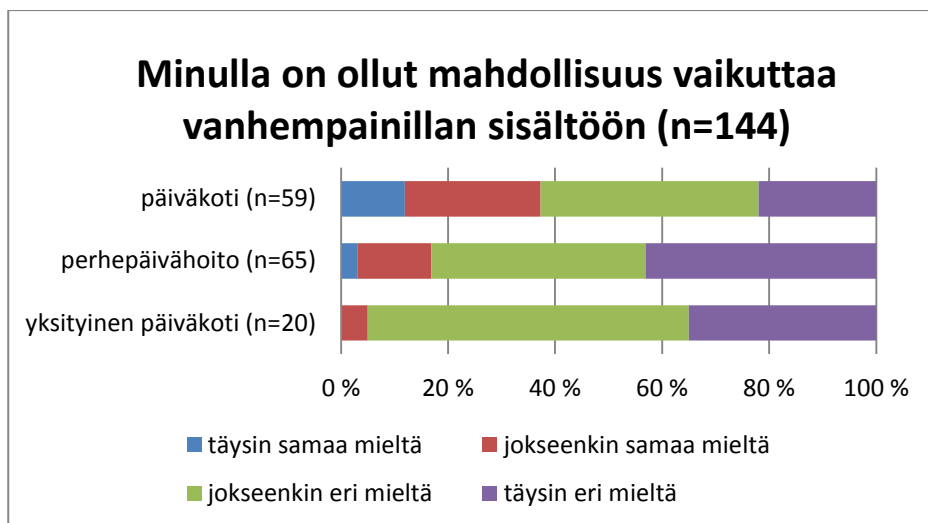
Päivähoitomuodosta riippumatta suurin osa vastaajista kokee menevänsä mielellään viemään lapsensa päivähoitoon. Suurimmalla osalla vanhemmista on mahdollisuus kertoa millaisella mielellä lapsi on lähtenyt päivähoitoon. Kukaan vastaajista ei ole täysin eri mieltä kyseisistä väittämistä. (Taulukko 8.)

KUVIO 18. Minulla on ollut mahdollisuus vaikuttaa opeteltaviin asioihin

Vanhempien tuntemukset mahdollisuuksistaan vaikuttaa opeteltaviin asioihin, vaihtelevat kaikissa päivähoitomuodoissa. Päiväkodeissa (täysin samaa mieltä 20,7 % ja jokseenkin samaa mieltä 34,5 %) ja perhepäivähoidossa (täysin samaa mieltä 23,2 % ja jokseenkin samaa mieltä 44,9 %) yli puolet vanhemmista kokee, että heillä on ollut

mahdollisuus vaikuttaa opeteltaviin asioihin. Yksityisissä päiväkodeissa vastaavat prosenttiluvut ovat 14,3 % ja 33,3 %. (Kuvio 18.)

KUVIO 19. Minulla on ollut mahdollisuus vaikuttaa vanhempainillan sisältöön

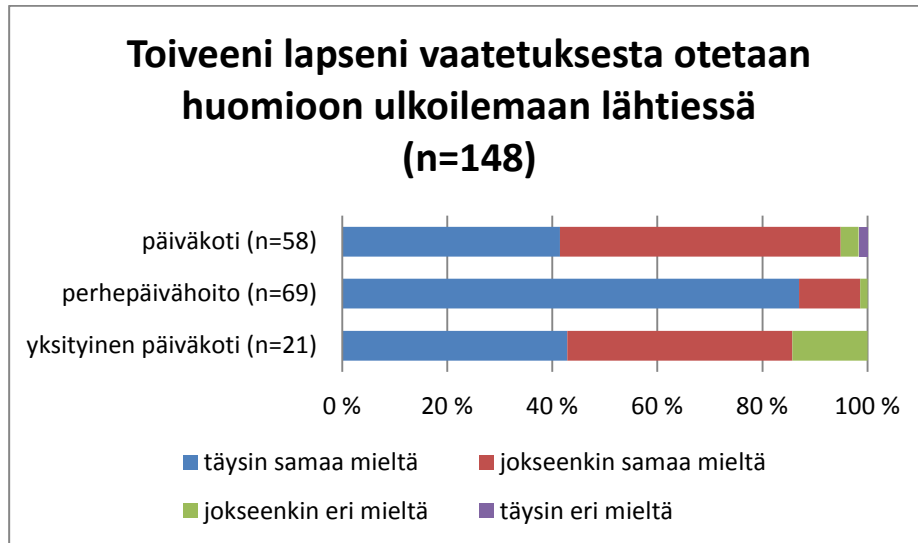
Kuviosta 19 huomaa, että väittämään vastanneista vanhemmista suurimmalla osalla ei ole selvää tuntemusta mahdollisuuksistaan vaikuttaa vanhempainillan sisältöön. Pääpaino vastauksissa on kielteisissä tuntemuksissa, mutta myönteisiäkin tuntemuksia löytyy. Päiväkotien ja perhepäivähoidon vanhemmista 11,9 % ja 3,1 % on täysin samaa mieltä mahdollisuuksistaan vaikuttaa vanhempainillan sisältöön.

TAULUKKO 9. Vanhempien toiveiden huomioiminen

Toiveeni lapseni ruokailutottumuksista otetaan huomioon. (n=147)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	52,6	29,8	14	3,5	100
Perhepäivähoito	71	24,6	2,9	1,4	100
Yksityinen päiväkotiki	38,1	47,6	9,5	4,8	100
Yhteensä (%)	59,2	29,9	8,2	2,7	100
Toiveeni lapseni päiväunien ajankohdasta ja kestosta otetaan huomioon. (n=147)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	60,3	19	20,7	0	100
Perhepäivähoito	69,6	18,8	8,7	2,9	100
Yksityinen päiväkotiki	60	15	25	0	100
Yhteensä (%)	64,6	18,4	15,6	1,4	100

Taulukosta 9 voi nähdä, että vanhemmat kokevat toiveidensa huomioimisen lapsen ruokailutottumuksista kaikissa päivähoitomuodoissa myönteisesti. Perhepäivähoidossa vanhemmista 71 % on täysin samaa mieltä siitä, että heidän toiveensa lapsen

ruokailutottumuksista otetaan huomioon. Päiväkodeissa vastaava prosenttiluku on 52,6 %. Yksityisten päiväkotien vanhemmista on täysin samaa mieltä 38,1 % ja jokseenkin samaa mieltä 47,6 % siitä, että toiveet lapsen ruokailutottumuksista otetaan huomioon. Päivähoitomuodosta riippumatta yli puolet vanhemmista kokee, että heidän toiveensa lapsen päivänunien ajankohdasta ja kestosta huomioidaan. Päiväkotien vanhemmista täysin samaa mieltä on 60,3 %. Perhepäivähoidon vanhempien osalta vastaava luku on 69,6 %. Yksityisten päiväkotien vanhemmista täysin samaa mieltä on 60 % kokemuksistaan toiveidensa huomioimisessa lapsensa päivänunien suhteen.

KUVIO 20. Toiveeni lapsen vaatetuksesta otetaan huomioon ulkoilemaan lähtiessä

Kuviosta 20 voi nähdä, että vanhemmilla on päivähoitomuodosta riippumatta myönteinen kokemus lastensa vaatetustoiveidensa huomioimisesta. Eroavaisuutta kuitenkin on väittämän kanssa täysin samaa mieltä olemisesta. Perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmista täysin samaa mieltä on 87 %, mikä on noin puolet enemmän kuin päiväkotien ja yksityisten päiväkotien vanhemmista.

TAULUKKO 10. Vanhempien toiveiden huomioiminen

Päivähoidon toiminnassa otetaan huomioon perheemme uskonnollinen vakaumus. (n=140)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	75,4	19,3	3,5	1,8	100
Perhepäivähoito	68,3	25,4	1,6	4,8	100
Yksityinen päiväkot	55	45	0	0	100
Yhteensä (%)	69,3	25,7	2,1	2,9	100
Toiveeni on otettu huomioon luonto- ja ympäristökasvatusta suunniteltaessa. (n=82)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	23,5	44,1	26,5	5,9	100
Perhepäivähoito	25	35	30	10	100
Yksityinen päiväkot	12,5	75	0	12,5	100
Yhteensä (%)	23,2	42,7	25,6	8,5	100
Toiveeni on otettu huomioon liikunnallisia toimintoja suunniteltaessa. (n=84)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	41,2	32,4	23,5	2,9	100
Perhepäivähoito	39	39	17,1	4,9	100
Yksityinen päiväkot	33,3	55,6	11,1	0	100
Yhteensä (%)	39,3	38,1	19	3,6	100
Toiveeni on otettu huomioon kuvaamataito ja musiikki toimintoja suunniteltaessa. (n=83)					
Päivähoitomuoto	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Yhteensä (%)
Päiväkoti	32,4	44,1	20,6	2,9	100
Perhepäivähoito	34,1	43,9	17,1	4,9	100
Yksityinen päiväkot	0	87,5	12,5	0	100
Yhteensä (%)	30,1	48,2	18,1	3,6	100

Vastaajista suurimman osan mielestä perheen uskonnollinen vakaumus huomioidaan päivähoiton toiminnassa. Yksityisissä päiväkodeissa kukaan ei ole jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä uskonnollisen vakaumuksen huomioimisesta. Muissa päivähoitomuodoissa muutama kokee, että perheen uskonnollista vakaumusta ei oteta huomioon. Päivähoitomuodosta riippumatta vanhemmat kokevat, että heidän toiveensa otetaan jokseenkin huomioon luonto- ja ympäristökasvatus, liikunta sekä musiikki ja kuvaamataito toimintoja suunniteltaessa. Yksityisissä päiväkodeissa myönteisten kokemusten yhteisprosenttiluku on hieman suurempi kuin kunnallisissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. (Taulukko 10.)

5.3 Vanhempien ehdotuksia osallisuuden edistämiseksi

Kolmantena tutkimuskysymyksenä oli millaisia ehdotuksia vanhemmilla on osallisuuden edistämiseksi, jota tiedustelimme avoimella kysymyksellä. Vanhempien osallisuutta lastensa päivähoitoon tarkastelimme kolmesta eri näkökulmasta: vanhempien ehdotuksista osallisuutensa lisäämiseksi sekä tyytyväisyydestä ja tyytymättömyydestä johonkin päivähoiton käytäntöön. Avoimeen kysymykseen vastasi perhepäivähoitosta 36 henkilöä, yksityisistä päiväkodeista 7 henkilöä ja kunnallisista päiväkodeista 23 henkilöä. Yhteensä avoimeen kysymykseen vastaajia oli 66 henkilöä, joka oli reilu kolmas osa kaikista kyselyyn vastaajista (n= 149).

TAULUKKO 11. Vanhempien ehdotuksia osallisuutensa lisäämiseksi

Tiedottaminen Opiskelijoiden esittäytyminen	Tieto
Suunnittelu Kustannuksiin osallistuminen Talkootyöt Perheiden yhteinen toiminta Vanhempainillat Uskontokasvatus	Toiminta
Perheiden yksilöllinen huomiointi Yhtenevä käytäntö Toiveiden huomioiminen	Tunne

Taulukosta 11 voi nähdä, että vanhempien ehdotukset osallisuutensa lisäämiseksi ovat toimintapainotteisia. Tuloksista (liite 3) nousee selvästi esille, että perheet toivovat lisää yhteisiä toimintoja esimerkiksi harrastusiltoina ja retkinä, joiden kustannuksiin perheet osallistuisivat. Perhepäivähoitoon kaivataan alueen yhteisiä vanhempainiltoja. Lisäksi vanhemmat toivovat päivähoitomuotojen välille yhtenäistä käytäntöä esimerkiksi lelupäiviin ja loma-aikojen etuuksiin.

Yhteisiä retkiä/tapahtumia myös perhepäivähoitoon eli sellaisia, missä näkee toisia vanhempia. Nyt lapsemme kanssa samalla perhepäivähoitajalla on lapsia, joiden vanhempia emme ole koskaan nähneet.

Päivähoitomaksun "maksuttomat" kaudet ympärivuorokautiseen käytäntöön. Kaikilla ei ole mahdollisuutta olla lomilla koululomien aikana. Esim. 1kk ennen ilmoittaen.

Vanhempain illoissa enemmän vanhempien toiveet huomioon. – Samat käytännöt kaupungin päiväkoteihin, esim. lelupäivät/leluviikot, joissain pk:ssa leluja (omia) saa tuoda pk:lle joka päivä.

Tutustuminen toisten lasten vanhempiin olisi hyvä asia → yhteisten tapahtumien avulla?

Avoimeen kysymykseen vastanneet vanhemmat ovat enemmän tyytyväisiä kuin tyytymättömiä päivähoidon käytäntöihin. Pääosin yhteistyö on sujuvaa ja tiedottaminen ja vuorovaikutus toimivat. Lisäksi vanhemmat kokevat, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa päivähoidon toimintaan silloin kun he haluavat. Tyytymättömyyttä esiintyy jonkin verran tiedonkulussa esimerkiksi liittyen päivänkulusta kertomiseen.

Ilta-pv. raportti yl. rajoittunut "hyvä päivä"- tyylinen vaikka lapsi kertoo kotona "pienistä sattumista". Lapsen suhde/luottaminen hoitajiin kuitenkin hyvä, ei ole ongelmia hoitoon jäämisen kanssa.

Minua on kyllä aina kuunneltu kun on ollut sanottavaa. Negatiivinen/positiivinen palaute on otettu vastaan hyvin. Koen, että lapseni on saanut hyvää/yksilölliset tarpeet huomioiden hoitoa. Olen saanut vaikuttaa pvkodin toimintaa silloin kun olen halunnut.

6 POHDINTA

Tutkimuksemme tarkoituksena oli saada tietoa päivähoidon toteutumisesta, mitä toimeksiantaja pystyy hyödyntämään päivähoidon kehittämisessä ja laadun tarkkailussa. Tavoitteenamme oli tutkia vanhempien osallisuutta lastensa päivähoitoon ja selvittää mitä eroja ja yhtäläisyyksiä päivähoitomuodoilla on. Olivatko vanhemmat tyytyväisiä nykyiseen käytäntöön vai toivoivatko he jotain enemmän? Tutkimuksella saimme tietoa siitä, kuinka vanhempien osallisuus toteutuu nykyään lisälmen päivähoidossa. Toimeksiantaja voi näitä tietoja hyödyntämällä kehittää lisää vanhempien osallisuutta. Päivähoitoon toimitetaan kooste tutkimustuloksista, jotka ovat myös vanhempien luettavissa.

Tutkimuksen vastausprosentti oli 56,4 %, mikä oli mielestämme suhteellisen hyvä huomioiden aiemmat kokemukset kyselyiden palautumisesta. Tiedossamme oli, että kaikki vanhemmat eivät vastaa kyselyihin. Tuloksia vanhempien osallisuuden kokemuksista ei voi yleistää lisälmen päivähoitoon, vaan ne antavat laajan kuvauksen siitä, kuinka vanhemmat kokevat olevansa osallisia lisälmen päivähoidossa.

Tuloksista nousi esille, että tiedottaminen vanhempien ja päivähoidon välillä toimi. Vanhemmat kokivat saavansa aloitusvaiheessa riittävästi tietoa ja heidän mielestään tulevista asioista tiedotettiin selkeästi. Lapsen yksilöllisistä asioista kuten leikkimisestä ja ristiriitatilanteista kerrottiin vanhempien mielestä hyvin. Vanhemmilla oli erilaista tietoa siitä, mistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet voi lukea. Vanhempien osallisuuden kehittymisen kannalta tiedon kulku on mielestämme päivähoidossa pääosin kunnossa. Vanhempien osallisuuden kannalta tärkeää on, että vanhemmat saavat tietoa päivähoidosta. Jo ennen asiakkaaksi tuloa tiedon saaminen on tärkeää, mutta sen tärkeys korostuu kun perhe siirtyy päivähoidon asiakkaaksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 26.)

Päivähoitomuotojen välillä ei ollut suuria eroja aloitusvaiheen ja tulevien asioiden tiedotukseen liittyen. Vanhempien tietoisuus siitä, mistä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet voi lukea vaihteli päivähoitomuotojen välillä. Pääsääntöisesti tietämystä oli, mutta vaihtelua ilmeni tietämättömyyden osalta. Perhepäivähoidon asiakkaista 20,3 % ei tiennyt lainkaan mistä voi lukea varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, kun taas vastaavasti kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa tietämättömyys oli pienempää. Pohdimme voisiko hajonta johtua siitä, että perhepäivähoidon asiakasperheet odottavat päivähoitolta perushoitoa kun taas päiväkotien puolelta odotetaan enemmän kasvatuksellisuutta. Yksityisten päiväkotien lasten vanhemmat ovat toden-

näköisesti päivähoitomuotoa valitessaan ottaneet selvää myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, mikä näkyi myös tuloksissa tämän väittämän osalta.

Vanhemmilla oli myönteinen kokemus lapsen yksilöllisistä asioista kertomisesta päivähoitomuodosta riippumatta. Tuloksista ilmeni, että perhepäivähoidossa vanhemmat kokivat saavansa paremmin tietoa lapsen päiväkulusta kuin kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Tuloksiin voisi vaikuttaa esimerkiksi ryhmän koko. Perhepäivähoidossa ryhmä koostuu muutamasta lapsesta ja hoitaja pysyy samana, jolloin hoitajan, vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus pääsee kehittymään ehkä paremmin kuin päiväkodeissa.

Vanhemmat kokivat toiminnallisen osallisuuden päivähoitossa heikompana kuin tiedon saannin. Varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun ja arviointiin oli osallistunut kaikista vastaajista vain noin 40 % ja opeteltavien asioiden suunnitteluun noin 30 %. Suurin osa vastaajista ei ollut osallistunut vanhempainillan suunnitteluun. Pohdimme oliko vastauksissa huomioitu, että vanhempainillan suunnittelua on mielestämme sekin, jos tekee ehdotuksia käsiteltävistä aiheista.

Perheiden yhteisiin toimintoihin osallistuttiin enemmän kuin suunnitteluun ja arviointiin. Päivähoitomuotojen välillä ei ollut eroavaisuuksia, muuten kuin päivähoiton järjestämien perheiden yhteisiin toimintoihin osallistumisessa. Perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmista noin puolet osallistui yhteisiin toimintoihin kun taas kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa lähes kaikki osallistuivat. Eroavaisuutta perhepäivähoidon ja päiväkotien välillä voi aiheuttaa se, ettei perhepäivähoidossa ole paljoakaan perheiden yhteisiä tapahtumia.

Lähes kaikki vastaajista kokivat, että yhteistyö henkilökunnan/hoitajan kanssa oli helppoa päivähoitomuodosta riippumatta. Mahdollisuus vaikuttaa opeteltaviin asioihin, koettiin parempana kuin vanhempainillan sisältöön vaikuttaminen. Päivähoitomuotojen välillä ei ollut suuria eroavaisuuksia, mutta perhepäivähoidossa vanhemmat kokivat voivansa vaikuttaa opeteltaviin asioihin enemmän kuin muissa päivähoitomuodoissa. Mietimme voisiko tähän vaikuttaa se, että perhepäivähoidossa lapset ovat yleensä nuorempia, jolloin opeteltavat asiat ovat enemmän perushoidollisia asioita esimerkiksi kuivaksi opettelu. Päiväkodeissa olevien lasten vanhemmat voivat ajatella, että toimintaa ohjaavat enemmänkin varhaiskasvatussuunnitelmat.

Suurin osa vanhemmista koki heikkona mahdollisuutensa vaikuttaa vanhempainillan sisältöön kaikissa päivähoitomuodoissa. Kunnallisissa päiväkodeissa myönteisiä ko-

kemuksia oli enemmän kuin muissa päivähoitomuodoissa. Pohdimme voisiko päivähoidon henkilökunta ottaa vanhempia enemmän mukaan vanhempainiltojen suunnitteluun vai ovatko vanhemmat nykyään niin kiireisiä, ettei heille ole aikaa osallistua suunnitteluun.

Vanhempien tunne toiveidensa huomioimisessa lapsensa päivähoidon oli myönteistä. Tässä kyselyssä esitetyt toiveet ruokailutottumuksista, päiväunista ja vaatetuksesta on toteutettavissa niin isoissa kuin pienissä ryhmissä. Kuitenkin perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmat kokivat ruokailutottumus- ja vaatetustoiveiden huomioimisen selkeästi myönteisempänä kuin muissa päivähoitomuodoissa olevien lasten vanhemmat. Eroavaisuus voi johtua siitä, että perhepäivähoidossa ryhmä koko on pienempi, jolloin yksilöllisyys on helpompaa huomioida.

Avoimessa kysymyksessä kysyttiin vanhempien ehdotuksia ja ideoita yhteisen toiminnan lisäämiseksi ja olivatko he erityisen tyytyväisiä tai tyytymättömiä johonkin päivähoidon käytäntöön. Vain reilu kolmas osa vastaajista oli kommentoinut avoimeen kysymykseen. Osa vastaajista oli kommentoinut esimerkiksi kyselyn toimivuutta ja lasten osallisuuden vahvistamista, mutta tulosten tarkastelussa keskityttiin vanhempien osallisuuteen.

Ehdotuksissa nousi esille toiminnallisuuden vahvistaminen, mikä oli odotettavissa strukturoitujen kysymysten pohjalta. Osallisuuden muut osa alueet, tieto ja tunne, näyttivät toimivan vanhempien vastausten perusteella. Vanhemmat toivoivat lisää yhteistä toimintaa ja vanhempainiltoja. Etenkin perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmat toivoivat vanhempainiltoja, sillä ilmeisesti niitä ei järjestetä perhepäivähoidossa. Pohdimme olisiko heille mahdollista järjestää alueen yhteisiä iltoja, joissa he voisivat tavata hoitajia ja muita vanhempia, mikä tukisi vanhempien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Yhteistä toimintaa kaivattiin etenkin päiväkodeissa, sillä vanhempainillat ovat niissä jo toimiva käytäntö. Näin ollen oli loogista, että päivähoitomuotojen välillä oli havaittavissa pientä eroavaisuutta. Tyytyväisyys ja tyytymättömyys näkyivät vastauksissa selvinä tunnekokemuksina, joita ei oltu perusteltu, jonka vuoksi näitä kommentteja ei varsinkaan voi yleistää. Vanhemmat olivat enimmäkseen tyytyväisiä päivähoidon käytäntöihin, josta nousi esille etenkin yhteistyön sujuminen. Mielestämme tämä on tärkeä asia vanhempien osallisuuden kokemuksen kehittymiselle.

Suomessa ei vielä tällä hetkellä ole sellaista toimintakulttuuria, jossa vanhemmat osallistuisivat lapsen päivähoiton toimintaan. Käytännöstä kuitenkin löytyy pieniä viitteitä aktiivisista vanhemmista, jotka ovat halunneet tuoda päivähoitoon omaan osaamisalueeseen liittyvää kerhotoimintaa. Tällaiseen toimintaan päivähoiton ammattilaisten tulisi rohkaista vanhempia enemmän. (Tiilikka 2010, 72.)

Yleisesti kysely onnistui, vaikka pieniä muutoksia tehtiin tutkimuksen aikana ja joitakin puutteita huomasimme tuloksia analysoitaessa. Tiedonkeruun osalta suunnitelman muutos oli mielestämme aiheellinen, koska lapsia haetaan hoidosta eri aikoihin ja useammalla vanhemmalla ei ole aikaa tai voimia jäädä vastaamaan kyselyyn paikan päälle. Sen vuoksi oli hyvä huomata heti alussa, että toimivampi vaihtoehto on jakaa kyselylomakkeet saatekirjeineen ja vastauskuorineen vanhemmille kotiin täytettäviksi. Näin saimme vastauksia todennäköisesti enemmän kuin jos olisimme olleet joka päiväkodissa paikan päällä. Kyselylomakkeen kysymykset olivat sidoksissa teoriaan ja saimme vastauksia vanhempien osallisuuden kokemuksista, vaikka huomasimme, että kysymysten asetteluissa olisi voinut olla vielä tarkempi. Joissakin kohdissa oli pieniä sekaannuksia, ja joillakin vastaajilla oli päivähoito taustaa vähän, mikä ei kuitenkaan vaikuttanut tutkimustuloksiin, sillä nämä olivat yksittäisiä tapauksia.

Tutkimuksessa selvitimme vanhempien mahdollisuuksia vaikuttaa toimintojen suunnitteluun ja olivatko he osallistuneet niihin, mutta emme olleet ottaneet huomioon oliko vanhemmilla edes halukkuutta osallistua. Tätä voisi lähteä jatko työstämään, sillä miksi vanhemmat eivät osallistu, vaikka he kokevat, että on mahdollisuus vaikuttaa? Toiseksi kehittämisasiheeksi nousi toimintakansion tekeminen, joka tukisi vanhempien osallisuutta erilaisilla tapahtumarungoilla. Päivähoitossa toiminta tapahtuu lasten ympärillä, joten ylimääräiselle suunnittelulle ja kehittämiselle ei välttämättä riitä aikaa. Toimintakansion myötä vanhempien osallisuuden huomioiminen olisi helpompaa.

Tämä opinnäytetyö oli ensimmäinen iso tutkimus meille molemmille, mikä näkyy koko prosessissa. Kokonaisuudessaan onnistuimme mielestämme hyvin. Tutkimuksen myötä saimme paljon hyödyllistä tietoa oman ammatillisen kasvun kehittämiseksi ja tutkijoina kehityimme varmemmiksi ja nyt osaamme pohtia asioita monipuolisemmin. Haluamme kiittää kaikkia niitä henkilöitä, jotka ovat tukeneet opinnäytetyömme etenemistä.

LÄHTEET

Bronfenbrenner, U. 1979. *The ecology of human development. Experiments by nature and design* [verkkodokumentti]. The United States of America: The President and Fellows of Harvard College [viitattu 3.9.2012]. Saatavissa: <http://books.google.fi/books?id=OCmbzWka6xUC&printsec=frontcover&hl=fi#v=onepage&q&f=false>

Gretschel, A. 2002. *Kunta nuorten osallisuusympäristönä: nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta. Väitöskirja.

Iisalmen kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2011 [verkkojulkaisu]. Iisalmen kaupunki [viitattu 3.11.2011]. Saatavissa: <http://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=ef31bb46-7188-43b2-9c33-fc219057f3e4>

Järvi, S. 2006. Varhaiskasvatus osallisuuden näkökulmasta. *Vanhemmat osallisina - käsitteistöä ja menetelmän kehittelyä* [verkkojulkaisu]. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus [viitattu 2.11.2011]. Saatavissa: <http://www.sosiaalikallega.fi/julkaisut/tyopaperit-ja-muut-julkaisut/Vanhemmatosallisina.pdf>

Kananen, J. 2008. *Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Kananen, J. 2011. *Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A.-R. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) *Kasvatuvuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino, 91–108.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kattainen, P. & Kortelainen, M. 2009. *Vanhempien kokemuksia osallisuudesta lastensa päivähoitoon päiväkotit Lumilinnassa* [verkkojulkaisu]. Savonia-ammattikorkeakoulu. Iisalmi: Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö [viitattu 28.11.2011]. Saatavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5537/Kattainen_Pihla.pdf?sequence=1

Laki lasten päivähoitosta. 19.1.1973/36. Finlex. Lainsäädäntö [viitattu 24.10.2011]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Lasten päivähoitopalvelut. 2011. Iisalmen kaupunki [viitattu 18.8.2011]. Saatavissa: http://www.iisalmi.fi/Suomeksi/Palvelut/Lasten_paivahoitopalvelut.iw3

STM. 2002. *Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002:9. Helsinki: Edita Prima Oy.

STM. 2004. *Laadunhallinnan perusteita ja menetelmiä varhaiskasvatuksessa*. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2004:17. Helsinki: Edita Prima Oy.

Tiilikka, A. 2010. Kasvatuskumppanuus. Tulevaisuuden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Teoksessa Turja, L. & Fonsén, E. (toim.). *Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa*. Tampere:Juvenes Print, 66–79.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 6. painos. Helsinki: Tammi.

Turja, L. 2010. Lapset osallisina. Kohti uutta varhaiskasvatuskulttuuria. Teoksessa Turja, L. & Fonsén, E. (toim.). *Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Professori Eeva Hujalan matkassa*. Tampere:Juvenes Print, 30–47.

Valtari, M. 2012. *SPSS-opas* [verkkodokumentti]. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta [viitattu 24.5.2012]. Saatavissa: <http://www.valt.helsinki.fi/atk/stat/opas/>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes oppaita 56. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2007. *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki: Tammi.

Kyselylomake

Vanhempien osallisuuden kokemuksia Iisalmen päivähoidossa

Osallisuudesta ja osallistumisesta puhutaan usein samassa merkityksessä, mutta ne eivät kuitenkaan tarkoita samaa.

Osallistuminen on läsnä olemista ja toimintaa, mikä voi tapahtua myös muiden ehdoilla.

Toiminta on silloin muiden suunnittelemaa ja järjestämää.

Tässä kyselyssä osallisuudella tarkoitetaan, että henkilö voi vaikuttaa toimintaan, johon hän osallistuu. Tässä tapauksessa Iisalmen päivähoidon.

Tässä kyselyssä tarkastelemme osallisuutta tiedon saamisen, toiminnassa mukana olemisen ja tunnekokemusten kautta.

Osio A. Perustiedot

Vastatkaa ympäröimällä **yksi** (1) vastausvaihtoehto.

1. Vastaajan sukupuoli
1 nainen
2 mies
2. Vastaajan ikä
1 alle 20v.
2 20-30v.
3 30-40v.
4 yli 40v.
3. Päivähoitomuoto
1 Päiväkoti
2 Perhepäivähoito
3 Yksityinen päiväkoti
4. Päivähoidossa olevien lasten lukumäärä _____ kpl

Jos teillä on useampi lapsi päivähoidossa, vastatkaa seuraaviin kysymyksiin yhden lapsen osalta.

5. Lapsen ikä, jonka osalta vastaatte kysymyksiin _____ v. _____ kk.
6. Päivähoitosuhde on kestänyt
1 alle 6kk.
2 6-12kk.
3 1-2v.
4 yli 2v.

Seuraavissa osioissa on väittämiä vanhempien mahdollisuudesta vaikuttaa lapsensa päivähoidon. Valitkaa kunkin väittämän kohdalta parhaiten Teidän kokemustanne kuvaava vaihtoehto.

Osio B. Vuorovaikutus ja toiminnan suunnittelu

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
7. Aloitusvaiheessa sain riittävästi tietoa päivähoidon toiminnasta	1	2	3	4
8. Tiedän mistä voin lukea varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	1	2	3	4
9. Haluan osallistua päivähoidon toiminnan suunnitteluun	1	2	3	4
10. Olen ollut suunnittelemassa päivähoidon/päiväkotimme varhaiskasvatussuunnitelmaa	1	2	3	4
11. Olen arvioinut päivähoidon/päiväkotimme varhaiskasvatussuunnitelmaa	1	2	3	4
12. Päivähoidon tulevista asioista tiedotetaan selkeästi	1	2	3	4
13. Menen mielelläni viemään lapseni päivähoidon	1	2	3	4
14. Yhteistyö henkilökunnan/hoitajan kanssa on helppoa	1	2	3	4
15. Minulla on mahdollisuus kertoa lapseni hoitajalle, millaisella mielellä lapseni on lähtenyt päivähoidon	1	2	3	4
16. Kerron lapseni hoitajalle perhettämme koskevista iloisista asioista	1	2	3	4
17. Koen, että minun on helppo ottaa puheeksi vaikeitakin asioita	1	2	3	4
18. Toivoisin enemmän yhteistyötä muiden vanhempien kanssa	1	2	3	4

19. Minulla on ollut mahdollisuus vaikuttaa vanhempainillan sisältöön	1	2	3	4
20. Olen osallistunut vanhempainillan suunnitteluun	1	2	3	4
21. Minulle kerrotaan kuinka lapseni käyttäytyy päivähoitossa tapahtuvissa ristiriitatilanteissa	1	2	3	4

Osio C. Perushoitoon liittyvät tilanteet

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
22. Saan tietää kysymättä kuinka lapseni on syönyt päivähoitossa	1	2	3	4
23. Toiveeni lapseni ruokailutottumuksista otetaan huomioon	1	2	3	4
24. Minulle kerrotaan, kuinka lapseni on käyttäytynyt ruokailutilanteissa	1	2	3	4
25. Olen tietoinen siitä, miten lapseni päiväunet ovat sujuneet	1	2	3	4
26. Toiveeni lapseni päiväunien ajankohdasta ja kestosta otetaan huomioon	1	2	3	4
27. Saan tietää kysymättä kuinka lapseni vessa-asiat sujuvat päivähoitossa	1	2	3	4
28. Toiveeni lapseni vaatetuksesta otetaan huomioon ulkoilemaan lähtiessä	1	2	3	4
29. Minulle kerrotaan, kuinka lapseni pukeutuminen on sujunut	1	2	3	4
30. Minulle kerrotaan, mitä lapseni on puuhailnut ulkoilun aikana	1	2	3	4

Osio D. Leikki, oppiminen ja muu toiminta

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
31. Minulle kerrotaan mitä ja miten lapseni leikkii päivähoitossa	1	2	3	4
32. Päivähoidon toiminnassa otetaan huomioon perheemme uskonnollinen vakaumus	1	2	3	4
33. Osallistun päivähoiton järjestämiin perheiden yhteisiin toimintoihin	1	2	3	4
34. Olen tietoinen mitä asioita päivähoitossa opetellaan/tehdään	1	2	3	4
35. Minulla on ollut mahdollisuus vaikuttaa opeteltaviin asioihin	1	2	3	4
36. Olen osallistunut opeteltavien asioiden suunnitteluun	1	2	3	4

Jos vastasitte edeltävään kohtaan "Täysin eri mieltä", siirtykää kohtaan 40.

37. Toiveeni on otettu huomioon luonto- ja ympäristökasvatusta suunniteltaessa	1	2	3	4
38. Toiveeni on otettu huomioon liikunnallisia toimintoja suunniteltaessa	1	2	3	4
39. Toiveeni on otettu huomioon kuvaamataito ja musiikki toimintoja suunniteltaessa	1	2	3	4

40. Tähän voitte kirjoittaa ehdotuksia ja ideoita yhteisen toiminnan lisäämiseksi tai jos olette erityisen tyytyväinen/tyytymätön johonkin päivähoiton käytäntöön.

Kiitos vastauksestanne!

Esittelykirje

Hei!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Savonia ammattikorkeakoulun Iisalmen yksiköstä. **Teemme Iisalmen kaupungille opinnäytetyötä ”Vanhempien osallisuuden kokemuksia Iisalmen päivähoidossa”**. Tutkimukseemme osallistuvat kolme kunnallista päiväkotia, perhepäivähoito sekä kaksi yksityistä päiväkotia.

Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa vanhempien osallisuuden kokemuksista lastensa päivähoidossa sekä mahdollisia uusia ideoita heidän osallisuuden lisäämiseksi. Tavoitteena on tarkastella millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä päivähoitomuodoilla on vanhempien kokemuksiin. Lisäksi Iisalmen kaupunki saa uutta tietoa päivähoidon kehittämiseksi.

Toteutamme kyselyn helmikuussa 2012. **Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista**. Toivomme kuitenkin, että mahdollisimman moni vastaisi kyselyymme, koska jokainen vastaus on tärkeä opinnäytetyöllemme. Kattava vastausprosentti takaisi tutkimuksen luotettavuuden. **Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5-10 minuuttia**.

Kyselyssä olemme huomioineet vastaajien tunnistamattomuuden siten, että vastaajien henkilöllisyys ei tule esille. Kyselylomakkeet laitetaan vastaamisen jälkeen suljettuun kirjekuoreen. Tutkimuksen tulokset tuomme nähtäväksi päiväkotienne syksyllä 2012.

Toivomme, että palautatte täytetyn kyselylomakkeen päiväkodissanne olevaan palautuslaatikkoon viimeistään xx.xx.2012.

Vastaamme mielellämme Teille heränneisiin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Paula Valta

Paula.M.Valta@edu.savonia.fi

050 5386125

Niina Rieppo

Niina.S.Rieppo@edu.savonia.fi

040 5503565

Aineiston pelkistykset avoimeen kysymykseen

VANHEMPIEN EHDOTUKSISTA OSALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Pelkistykset	Alaluokat
PPH: Suunnitteluun osallistuminen	Suunnittelu
PPH: Ylimääräisiin kustannuksiin	Kustannuksiin osallistuminen
PPH: Talkootöihin osallistuminen	Talkootyöt
PPH: Vanhempain tapaaminen joskus	Perheiden yhteinen toiminta
PPH: Yhteisiä retkiä myös perhepäivähoitoon	Perheiden yhteinen toiminta
PPH: Päivähoitomaksun ”maksuttomat” kaudet ympärivuorokautiseen käytäntöön	Yhtenevä käytäntö
PPH: Perhepäivähoidon yhteistoimintaa lisää	Perheiden yhteinen toiminta
PPH: Yhteiset vanhempainillat	Vanhempainillat
PPH: Vuosittaiset tapaamiset perheille	Perheiden yhteinen toiminta
PPH: Perhepäivähoitoon vanhempainiltoja	Vanhempainillat
PPH: Uskontokasvatusta perhepäivähoitoon	Uskontokasvatus
PPH: Vanhempainiltoja tietyn alueen perhepäivähoitajien vanhemmille	Vanhempainillat
Y: Opiskelijoiden pitäisi esittäytyä	Opiskelijoiden esittäytyminen
Y: Vanhempain kesken enemmän toimintaa	Perheiden yhteinen toiminta
PK: Toiminnallisia vanhempainiltoja	Vanhempainillat
PK: Tutustuminen toisten lasten vanhempiin	Perheiden yhteinen toiminta
PK: Kerran kuussa yhteinen harrastusilta lapset + aikuiset	Perheiden yhteinen toiminta
PK: Yhteistyö toisten vanhempien kanssa	Perheiden yhteinen toiminta
PK: Vanhempainilloissa enemmän vanhempien toiveet huomioon	Toiveiden huomioiminen

PK: Lapsen päivästä monipuolisempi kertominen	Tiedottaminen
PK: Samat käytännöt kaupungin päiväkoteihin, esim. lelupäivät/leluviikot	Yhtenevä käytäntö
PK: Lisää perheiden yhteisiä toimintailtoja	Perheiden yhteinen toiminta
PK: Jokaiselle lapselle reppuvihko	Tiedottaminen
PK: Enemmän vanhempainiltoja, koska aina ei pääse paikalle	Vanhempainillat
PK: Painotus myös perheiden yksilölliseen huomiointiin	Perheiden yksilöllinen huomiointi

TYTYMÄTTÖMYDESTÄ JOHONKIN PÄIVÄHOIDON KÄYTÄNTÖÖN

Pelkistykset	Alaluokat
PPH: Perhepäivähoidossa ei ole perheiden yhteistä toimintaa	Perheiden yhteinen toiminta
PPH: Ryhmän ristiriitatilanteissa aktiivisemmin yhteistyötä vanhempien kanssa	Yhteistyön sujuminen
PPH: Todella vähän yhteistä toimintaa verrattuna päiväkotiin	Perheiden yhteinen toiminta
Y: Hoitajien vaihtuvuus	Henkilökunnan pysymättömyys
Y: Uudet hoitajat eivät esittele itseään eivätkä kerro päivästä	Vuorovaikutus
Y: Joskus ei tiedä ilman kyselyä miten menee	Tiedottaminen
Y: Iltapäivisin ”hyvä päivä”-tyylinen raportointi	Tiedottaminen
PK: Vain koulujen loma-aikoina hyvitystä maksuista	Tasa-arvoinen kohtelu

Alaluokat	Yläluokat
Tiedottaminen Vuorovaikutus Yhteistyön sujuminen	Tieto
Perheiden yhteinen toiminta	Toiminta
Henkilökunnan pysymättömyys Tasa-arvoinen kohtelu	Tunne

TYTYVÄISYYDESTÄ JOHONKIN PÄIVÄHOIDON KÄYTÄNTÖÖN

Pelkistykset	Alaluokat
PPH: Yksilöllisyys huomioidaan paremmin	Yksilöllinen huomiointi
PPH: Yhteistyö on sujunut saumattomasti	Yhteistyön sujuminen
PPH: Tyytyväinen nykyiseen tilanteeseen	Nykyinen käytäntö
PPH: Päivähoitajat osaavat suunnitella sopivaa ohjelmaa	Henkilökunnan ammattitaito
PPH: Perhepäivähoitajan kanssa yhteistyö sujuu hyvin	Yhteistyön sujuminen
PPH: Yhteistyö on sujunut odotettua paremmin	Yhteistyön sujuminen
PPH: Tyytyväinen yhteistyöhön ja hoitoon	Yhteistyön sujuminen
PPH: Tyytyväinen perushoidon sujumiseen	Perushoidon sujuminen
Y:vuorovaikutus avointa ja luontevaa	Vuorovaikutus
PK: Tyytyväinen päivähoidon toimintaan	Nykyinen käytäntö
PK: Luotan henkilökuntaan	Henkilökunnan ammattitaito
PK: Tiedotus lapsen päivästä on todella hyvää	Tiedottaminen
PK: Vanhempia kuunnellaan ja annetaan aikaa	Vuorovaikutus
PK: Erittäin tyytyväinen päiväkodin ja esiopetuksen toimintaan	Nykyinen käytäntö

PK: Päivänkulusta yksityiskohtainen tiedottaminen	Tiedottaminen
PK: Päiväkodin puuhista on tullut kuvatekstiviestejä	Tiedottaminen
PK: Erittäin tyytyväisiä päivähoidon kokonaisuuteen	Nykyinen käytäntö
PK: Tyytyväinen tähän hetkiseen tilanteeseen	Nykyinen käytäntö
PK: Yksin elävän vanhemman jaksaminen otetaan huomioon	Yksilöllinen huomiointi
PK: Yhteiset toiminnalliset tilanteen toimivat hyvin	Toiminnalliset tilanteet
PK: Askarteluilta oli huippu juttu	Toiminnalliset tilanteet
PK: Aina on kuunneltu, kun on ollut sanottavaa	Vuorovaikutus
PK: Negatiivinen/positiivinen palaute on otettu hyvin vastaan	Vuorovaikutus
PK: Mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan silloin kun on halunnut	Mahdollisuus vaikuttaa
PK: Kaikki mennyt toiveiden mukaan	Yhteistyön sujuminen

Alaluokat	Yläluokat
Tiedottaminen Vuorovaikutus Yhteistyön sujuminen	Tieto
Toiminnalliset tilanteet	Toiminta
Nykyinen käytäntö Mahdollisuus vaikuttaa Yksilöllinen huomiointi Henkilökunnan ammattitaito Perushoidon sujuminen	Tunne

